

EL PAPA FRANCESC IMPULSA UNA ESSLÉSIA ALLUNYADA DEL PODER

L'autoritat com a servei

El papa Francesc amb persones pobres ateses per l'almoïneria vaticana.

HILARI RAGUER
Historiador

«Tot el que el papa Francesc perd en poder, ho està guanyant en autoritat»

ROSER SOLÉ
Teòloga

«Els homes de l'Església han fet callar les dones, les han fet invisibles»

P 3-5

La història fascinant de la capella gitana de la Model

Detall de la Mare de Déu de la Mercè pintada per Helios Gómez.

P 8

«Els màrtirs alimenten la meua esperança. Són com una llum i com un agulló»

El jesuïta hondureny Ismael Moreno, defensor dels drets humans

P 12-13

Pensant-ho millor

Aquest argument és un disbarat!

En l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium* («L'alegria de l'Evangelium»), el papa Francesc va tenir la gosadia d'escriure: «La pastoral en clau de missió comporta abandonar el còmode criteri del "Sempre s'ha fet així". Invito tothom a ser audaçs i creatius en aquesta tasca de repensar els objectius, les estructures, l'estil i els mètodes evangelitzadors de les nostres comunitats» (EG, 33). Potser no és fàcil comprendre l'abast i les implicacions de l'argument «Sempre s'ha fet així», que sovint fem per justificar la nostra manera d'actuar. Aquesta pot ser la raó que ha mogut el mateix papa Francesc a explicar-ne el sentit, perquè ningú no en faci una lectura que no respongui a la seva intenció. En la seva intervenció en el Congrés Internacional de l'Acció Catòlica celebrat a la Ciutat del Vaticà, en commemorar el 150è aniversari de la fundació de l'Acció Catòlica Italiana, el dia 27 d'abril passat, es va expressar així: «Cal renovar el compromís de l'Acció Catòlica per l'evangelització... És a dir, cal replantejar els plans de formació, les formes d'apostolat, i fins i tot l'estil de pregària, per tal que siguin

essencialment missioneres, no ocasionalment missioneres. En la història de l'Acció Catòlica, hi ha hagut iniciatives realment molt bones, molt meritòries, però són iniciatives que avui queden fora del context si les repetim. Mireu, hi ha un argument que ara mai no hauríeu d'emprar. És aquest: "Sempre s'ha fet així." Permeteu-me que ho digui sense embuts: aquest argument és un solemne disbarat! Sempre hem d'estar canviant allò que fem, simplement perquè el temps no para de canviar. Hi ha coses que no canvien en allò que és essencial, per exemple l'anunci de l'Evangelium, l'actitud missionera, la necessitat de pregar, la necessitat de formar-se, la necessitat de sacrificar-se. Sí, en cada moment hem de descobrir una nova manera de fer-ho, però sense canviar allò que és essencial. L'argument "Sempre s'ha fet així" ha fet tant mal a l'Església! Llegiu, llegiu el capítol 23 de l'evangelium de sant Mateu. Hi trobareu allò que Jesús va dir als "fixistes"! La paraula que els adreçà és "hipòcrites"».

Qui podrà acusar el papa Francesc de no dir clarament allò que pensa?

Francesc Riu

Missioner de la Misericòrdia

La setmana en tuits

Carles Puigdemont @KRLS

President de la Generalitat de Catalunya
#Referèndum: 1 d'octubre de 2017 «Voleu que #Catalunya sigui un estat independent en forma de república»? «Sí» o «no»?

Ada Colau @AdaColau

Alcaldessa de Barcelona

El més sincer condol a família i amants d'Ignacio Echeverría. En un moment de barbàrie i terror, va reaccionar amb empatia i valentia #DEP

Veronica @soc_veronica

Estudiant de Treball Social

Cens de la Fundació Arrels. Som-hi!
@ArrelsFundació

Vicens Alfocea @VicensA11

Professor

Excel·lent! «La Bíblia és plural s'ha de llegir, interpretar/meditar i contemplar». Reivindica el paper de la dona a l'hora de transmetre-la.

Enzo Bianchi @enzobianchi7

Fundador del monestir de Bose

La Sagrada Família a Barcelona: on la gosadia amb follia ha fet una obra mestra, obres d'art per contemplar

Neus Munté @neusmunte

Consellera Presidència i portaveu del Govern

Al @MonestirPoblet @arxiuMTM Seminari «Memòria d'una determinació» #40Tarradellas

L'EFEMÈRIDE DE LA SETMANA

Dia 24 de juny del 887: es funda el monestir de Sant Joan de les Abadesses.

Zoom

Eduard Brufau

Agustí Codinach

Després de més cent anys d'història, el 8 de juny passat va tancar definitivament la presó Model de Barcelona. Les darreres setmanes tots els interns ja havien estat traslladats a altres centres penitenciaris de l'àrea metropolitana. A partir d'ara l'edifici passarà a mans de l'Ajuntament, que el reformarà perquè doni cabuda a diversos equipaments públics, tal com els veïns reclamaven des de feia anys.

Escollat a Ràdio Estel

Ignasi Miranda

Coordinador d'Informatius

Les diòcesis

Totes les diòcesis amb seu a Catalunya tenen presència a la programació, la meitat amb programa setmanal propi de 23 a 23.30 h: *De bat a bat* (Lleida, dilluns), *Mar endins* (Terrassa, dimarts), *El campanar* (Tarragona, dijous) *Església viva* (Girona, dissabte) i *Església d'Urgell* (Urgell, diumenge). A més, emetem *Església de Menorca* (dissabtes, 23.45). Oferim també les cartes dominicals amb les veus de gairebé tots els bisbes, així com l'espai informatiu diari *Església a Catalunya*, amb una notícia breu a les 6.57, i una atenció permanent a fets diocesans i interdiocesans, incloent-hi els documents episcopals i temàtics. *El campanar*, de Tarragona, començava el 8 de juny amb una reflexió de la presentadora, Anna Robert, sobre la Jornada Pro Orantibus, que se celebrava en la festa de la Santíssima Trinitat amb el lema «Contemplar el món amb la mirada de Déu». Entre les seccions habituals, es feia ressò també del centenari, amb diversos actes, del naixement del prevere Ramon Muntanyola, pioner en l'ús del full parroquial per a l'evangelització.

Editorial

En clau de poder

Les reflexions que aportem en aquest número de *Catalunya Cristiana* sobre l'ús i l'abús del poder dins de l'Església volen contribuir a forjar una opinió personal i comunitària dels nostres lectors basant-se en l'evangeli i la reflexió d'alguns assagistes catòlics compromesos. Sabem que és un tema particularment sensible, perquè ateny la totalitat de la persona i les nostres relacions quotidianes. El pensament comú és que el poder està, en general, en mans dels altres i que si nosaltres l'exercíssim, l'emprariem millor. Aquesta creença, força estesa, sol estavellar-se amb la realitat. Tots tenim o podem tenir unes parcel·les de poder que sovint no reconeixem i a les quals estem molt aferrats. Pel que fa a càrrecs i responsabilitats, diu l'adagi popular: «Si vols conèixer bé un home, dona-li poder i, si vols conèixer-lo

millor, pren-li.» Un principi fàcilment constatable també a les diòcesis, a les congregacions, moviments i parròquies.

El *sensus fidelium* és capaç de copsar fàcilment, per exemple, si el que regeix una comunitat es guia per una voluntat de poder o de servei. O si els laics que treballen en un determinat servei pastoral més aviat se'n serveixen.

Aquestes apropiacions han fet que probablement «el despotisme moral del poder hagi allunyat quantitat d'homes i dones de l'Església; potser no de Déu, però sí que s'han sentit allunyats dels sagraments» diu Roser Solé, teòloga. Continuant amb això «hi ha tot un "sistema eclesial", repetidament denunciat tant per Pere com per Francesc, que es resisteix a perdre poders, privilegis i maniobres obscures diverses i a "perdre's", "dissoldre's" en la dinàmica

d'una església evangèlica i evangelitzadora al servei del Projecte de Jesús», Joan Soler, *Meditacions vora l'Araguaia. En companyia de Pere [Casaldàliga]* (Claret, 2017).

Potser el camí passa per, com diu Oriol Xirinachs, fixar-nos més en Jesucrist: «Ell no dona lliçons des del "saber, tenir i poder", sinó que ensenya des de l'experiència de la pobresa que comparteix i des de la qual experimenta que és algú per al seu Pare» (*Tornem Jesús als pobres*, CPL 2016). Un bon exemple d'aquesta lectura ha estat l'arquebisbe Omella: en saber que serà creat cardenal, va recalcar que «no és una carrera sinó un servei». «És un servei, i ho és no pel nostre honor i glòria, sinó per millor servir els altres», concretava. «No és un càrrec cap amunt sinó cap a baix, de servei, de rentar els peus com el Papa ho fa.»

La redacció us proposa

Conferència d'Enzo Bianchi

El fundador del monestir de Bose parla d'espiritualitat
P 9

Una vida dedicada a Àfrica

El jesuïta Francesc Cortadellas, 50 anys de missioner al Txad
P 16

Poblet i els joves

Alguns nois conviuran una setmana al juliol amb els monjos
P 10

Presentada la col·lecció Aprende a Ser

Són llibres al servei del creixement integral dels infants
P 25

Un nou llindar

Sebastià Taltavull
Anglada

Bisbe auxiliar de Barcelona
Administrador apostòlic de Mallorca

Partir, repartir i compartir

Celebrar l'Eucaristia ens mostra l'amor amb què Déu Pare mira el món. Un Pare, que gràcies a Jesús que ens l'ha fet conèixer, vol que tots els fills i filles estiguin asseguts a la mateixa taula. Com s'ha fet perceptible? Jesús ens ho fa arribar fent-se home com nosaltres pel misteri de la seva Encarnació, però vol perpetuar-lo quedant-se sacramentalment present en l'Eucaristia mitjançant les espècies del pa i del vi. És el signe visible que ens obre els ulls de la fe i ens mou a anunciar-lo, fent que les condicions inhumanes de vida i les desigualtats canviïn a partir de la fracció del pa.

En un món que «acapara» i s'obsessiona «acaparant», no és significatiu i enormement subversiu que els cristians units fem el gest de partir el pa eucarístic per repartir-lo? Què canvia en la comunitat que celebra l'Eucaristia? Quin canvi provoca en les nostres relacions socials i en el cor de cadascú? Què fem perquè l'obsessió per «acaparar» doni pas a l'obsessió per «compartir»?

Em deia un agnòstic després de la missa a la qual havia assistit amb uns amics per primera vegada: «M'ha sorprès el gest que he vist que feies: has partit el pa i has dit que ho feies com ho va fer Jesús en el darrer sopar: per repartir-lo i compartir-lo. Ho he entès bé, però, ¿sou conscients del que feu quan partiu el pa i del que significa?» Per això, em demano moltes vegades, què ha de canviar en cadascú, en l'Església, en la societat, amb la quantitat d'eucaristies que celebrem i fem el gest de Jesús? A què ens comprometem?

Aquest gest d'amor que és l'Eucaristia, memorial de la mort i resurrecció del Senyor, no és un gest aïllat ni queda reclòs en el temple o en l'organització tancada d'un grup, sinó que transcendeix la vida per transformar-la des de les seves arrels i projectar-la cap a Déu. D'altra part, ho sabem bé, exigeix un canvi profund en el conjunt de les nostres relacions humanes, promogut per l'exercici de la caritat com a signe identitari del qui segueix Jesús, que ens vol tots asseguts a taula.

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de
veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

FULGOR SERVICE SLABBINCK

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

El poder com a servei

L'Església reinterpreta i depura el concepte amb el papa Francesc

Joan Andreu Parra

«No us emporteu a la bossa cap moneda: ni d'or, ni de plata, ni de coure; no prengueu sarró per al camí, ni dos vestits, ni sandàlies, ni bastó.» Certament, Jesucrist, en les instruccions que donà als Dotze —que podem llegir a Mt 10,5s—, posa a les seves mans una migradesa de mitjans notable per dur a terme la tasca apostòlica que, al capdavall, és la de l'Església. En canvi, s'ha de reconèixer que la pobresa no sempre ha estat un signe distintiu de l'Església i, de fet, ha hagut de lluitar —i continua lluitant— contra la temptació de la mundanitat «i la d'un poder que no és el poder que Jesucrist vol per a ella», ha dit el papa Francesc.

El mateix Papa batalla per portar l'Església en aquesta direcció i recomana amb insistència: «Sempre Jesús, sempre amb Jesús, sempre escoltant les seves paraules; i no buscar mai seguretat on hi ha les coses d'un altre amo. Jesús ens havia dit que no es pot servir dos senyors: o Déu o les riqueses, o Déu o el poder», havia recordat el Pontífex a l'homilia matinal de Santa Marta el 20 de novembre del 2015.

«El papa Francesc està fent un gran canvi a l'Església, amb les seves paraules i sobretot amb les seves obres. No goso anomenar-lo "Francesc" a seques, com si haguéssim menjat al mateix plat, però aquest ús s'ha generalitzat, i ell no s'hi sent pas incòmode. Si algú hagués gosat dir a Pius XII "el Pius", el Papa s'hauria desmaiad i haurien abocat al damunt de l'insolent tota la guàrdia suïssa. Però tot el que el papa Francesc perd en poder, ho està guanyant en autoritat», observa el monjo de Montserrat, Hilari Ragner.

De fet, Ragner recorda que aquest canvi arrenca de molt abans: «Abans del Concili Vaticà II, el Dret públic eclesiàstic i els documents pontificis parlaven sempre dels drets inviolables de l'Església, i exigien que fossin respectats arreu del món. El Concili, a la constitució *Gaudium et spes* sobre l'Església en el món, no parla dels seus drets sinó dels seus deures, i es demana què pot fer en bé de la humanitat.»

Comoditat amb el poder

Ara bé, si fem una mirada enrere a les nostres contrades podem veure una Església que es va fusionar amb el poder en temps del nacionalcatolicisme: «Els privilegis han exacerbat molts ànims, han aixecat molts odís i han allunyat de l'Església no pas pocs dels homes i dones que no han vist en el seu comportament l'exercici de l'amor», assenyalava la teòloga Roser Solé. Aquesta situació podria estar canviant actualment, a parer de Ragner: «La identificació de l'Església espanyola amb les dretes i amb els poderosos s'ha perdut en gran manera en els últims temps. Des de la jerarquia, però sobretot des de la base, hi ha una preocupació creixent pels marginats i

El papa Francesc renta els peus el Dijous Sant.

es multipliquen les actuacions a favor d'ells, sense afany proselitista. D'altra banda, ara hi ha cristians en tot el ventall polític, encara que segurament n'hi ha més a la dreta.»

Ragner posa l'exemple d'un camp on l'Església sempre ha volgut estar present, l'educació: «Abans de la guerra, i encara en la primera postguerra, congregacions religioses dedicades a l'ensenyament, i que els fundadors i fundadores de segles passats havien volgut destinades preferentment als més pobres, s'havien decantat cap als rics. Pensaven que formant cristianament els poderosos i intel·ligents,

HILARI RAGUER

«Tot el que el papa Francesc perd en poder, ho està guanyant en autoritat»

«La identificació de l'Església espanyola amb les dretes i amb els poderosos s'ha perdut»

aquells que el dia de demà controlarien la societat, és com s'implantaria el regne de Déu, ben a l'inrevés de l'exemple i la doctrina de Jesús. Actualment els col·legis religiosos elitistes són una petita minoria.»

Ara bé, davant la temptació de la mundanitat sobre la qual ha alertat el papa Francesc convé mantenir la guàrdia ben alta «precisament per no tornar a caure en la mateixa injustícia de l'abús del poder polític exercit per i en l'Església», insisteix Roser Solé. La teòloga sosté que s'imposa «d'una banda, fer una recerca en l'Evangelí, i en tot el que vol dir el missatge del

De la dependència tributària a l'autofinançament

En l'economia també es practica l'Evangelí; no són aspectes dissociats. En aquest punt, són diverses les veus que s'alcen sobre la necessitat que l'Església catòlica camini vers l'autososteniment i abandoni progressivament el finançament per la via de la casella de l'IRPF que voluntàriament marca el contribuent, i que actualment aporta a les arques de l'Església uns 250 milions d'euros. «L'Església, per ser lliure, ha d'anar a l'autofinançament. El cardenal Jubany, amb la col·laboració del laic Antoni Bascompte, va començar a fer-ho per a Barcelona i les diòcesis catalanes amb "Germanor"», sosté el monjo de Montserrat, Hilari Ragner. Ragner, que és historiador, recorda que aquest sistema de finançament s'arrela en el Concordat del 1953 entre el Vaticà i l'Estat espanyol. «Va establir el pressupost del *culto y clero*

només com una mesura transitòria. L'Estat espanyol, en reparació i com una devolució de les desamortitzacions, es comprometia a crear un patrimoni eclesiàstic, de les rendes del qual es pogués mantenir l'Església. Mentrestant, i fins que aquest patrimoni no s'hagués constituït, es comprometia provisionalment a una assignació econòmica.»

A la pràctica aquest patrimoni no es va crear —«si havia de subvenir a les despeses de l'Església, hauria hagut de ser fabulós, escandalós», sosté Ragner. «Després de Franco, els bisbes, creient que els espanyols, després de la victòria, eren molt catòlics, es van il·lusionar amb el sistema alemany de participació en l'impost sobre la renda. Però es van trobar que els espanyols no eren tan catòlics com es pensaven, i que fins i tot molts catòlics prefereixen que

els seus diners vagin a ONG. Així, l'Església espanyola depèn angoixosament de l'Estat, el qual s'ho pot cobrar, per exemple, impedit bisbes catalans a Catalunya», relata Ragner. El Concordat, a més, escenifica una situació privilegiada vers l'Església catòlica que convindria corregir d'acord amb «principis de laïcitat integradora, que no només tolera sinó que respecta i promou les diferents opcions religioses i conviccions dels seus ciutadans». Així ho afirma el director de Cristianisme i Justícia, Xavier Casanovas (Revista 21RS, 22/05/2017): «L'Església hauria de tendir a una relació de col·laboració amb l'Estat sota criteris d'equitat i, per això, cal un procés de transició del model actual cap a un model autofinançat, de més assumpció de responsabilitat per part de la comunitat creient, que fa temps hauria d'haver començat.»

L'Església ha de guanyar humilitat i llibertat profètica.

ROSER SOLÉ

«El problema no és l'autoritat, sinó el poder, l'ús i l'abús del poder»

«Els homes de l'Església han fet callar les dones, les han fet invisibles»

Regne i, de l'altra, saber analitzar quina va ser la contrapartida per la qual l'Església es jugava el seu manament últim i més important: "Estimeu-vos els uns als altres com jo us he estimat".

Poder versus autoritat

La teòloga distingeix entre autoritat i poder: «El problema no és l'autoritat, sinó el poder, l'ús i l'abús del poder. L'autoritat es té; el poder es pren o s'atorga i, massa vegades, es paga (és lucratiu). L'autoritat és quelcom que la persona té per unes virtuts, uns carismes, una disponibilitat natural o bé per uns estudis o una experiència assolida. El poder, en canvi, sedueix, quan se'n té, cada vegada se'n vol més, costa renunciar-hi, mai no satisfà el cor de l'home.»

En aquest sentit, els esforços del Papa s'estan concentrant a redreçar l'Església vers el camí que va marcar el Concili Vaticà II: «S'ha anat endavant i endarrere, com sol passar en totes les revolucions veritables i duradores. D'un temps ençà sí que s'havia notat el procés d'involució, però ara el laïcat ha madurat, el rebuig al patriarcalisme se sent arreu, homes i dones reclamem l'autonomia de la consciència, no volem que se'ns digui a cada moment el que és bo i el que no ho és», subratlla Roser Solé. Si bé és cert que l'Església rep moltes crítiques pel seu poder econòmic,

Solé assenyala que el veritable poder «és el poder de les consciències», al qual «serà difícil de renunciar, precisament en nom del mateix Evangeli, però mal llegit». Alguns exemples serien «tota la normativa moral a nivell sexual, de les parelles, de les relacions...; l'exercici de tants formadors i formadores que han pres la direcció de religiosos i religioses; la Sagrada Congregació de la Doctrina de la Fe i la seva funció censora. Quantes vegades en tots aquests dominis, l'Església, a través dels homes i algunes dones que la dirigeixen, no han exercit l'autoritat sinó el poder i d'una manera ben despotica!», desgrana Solé.

LOLA ARRIETA

«Poder, sí, però per dignificar l'ésser humà; poder, sí, però purificat, orientat al servei»

«Com més temps es perllonga la situació de poder, més gran és el perill que ens corrompi»

El «silenci» de les dones

Probablement, la dona, secularment marginada a l'Església, pot aportar un nou discurs més evangèlic en relació amb

el poder: «El primer que cal és reestructurar el significat del poder. Poder, sí, però per dignificar l'ésser humà; poder, sí, però purificat, orientat al servei. La distribució del poder basat en la igualtat radical i en la màxima descentralització. Aquesta és la utopia de la fraternitat. Aquest és l'esperit de Jesús i de l'Evangeli», que Lola Arrieta, carmelita de la Caritat Vedruna, ja va proposar a l'article «El poder en la Iglesia. ¿Poder para dominar o poder para servir y liberar?» (*Sal Terrae*, 1996/01).

La mateixa Arrieta constata que «el poder, com l'amor, ens canvia, i gairebé sempre per a mal. Ens deteriora, ens emborratxa, diguem-ho clar; i, com més temps s'allarga la situació de poder, més gran és el perill que ens corrompi»; per acabar preguntant-se: «Deu ser per això que moltes dones en l'Església ens movem amb més llibertat que molts homes, ja que, com que no tenim poder reconegut ni legítim, no ens hem pogut emborratxar?»

La teòloga Roser Solé denuncia que «els barons de l'Església han fet callar les dones, les han fet invisibles». I recorda que «si ets feminista se't critica perquè només miren les dones des de la perspectiva de gènere; més d'un bisbe ens "perdona la vida", altres dirigeixen més directament un grup determinat i els "permeten" més serveis per la falta de capellans. Per a molts, només com a força major s'acceptarà l'ordenació al diaconat, però, atenció, un diaconat permanent, que quedi ben tancat al sacerdoti... ¡almenys per a un temps determinat!»

Per avançar en aquest camí d'humilitat —que assenyala el mateix papa Francesc— i per tal que l'Església guanyi en llibertat profètica, Lola Arrieta proposa la via de la «resistència creativa i digna», confiada que «el seu poder i autoritat» ve de l'Esperit. «L'autoritat de l'Església està avui en ple procés de purificació, i només si sap morir per l'ideal que l'anima, com Jesús, renunciant a les seves formes de poder i ostentació, tan semblants a les d'aquest món i tant confonen, podrà donar fruit abundant», conclou.

Relacions empresarials i donacions

Càritas és una de les «marques» més reconegudes i reputades de l'Església. La seva tasca és tan necessària i admirada que, en més d'una ocasió, se la presenta allunyada del seu origen i raó de ser catòlica. Una de les seves fonts d'ingressos són els donatius, entre els quals ha destacat pel seu origen i quantitat el que va fer la Fundació Amancio Ortega: 40 milions d'euros [10 milions per any del 2012 al 2015, l'equivalent a un 3% del pressupost confederal de Càritas].

«La col·laboració amb la Fundació Amancio Ortega ha finalitzat recentment i la valoració és molt positiva. Gràcies a ella s'han pogut atendre necessitats bàsiques de milers de famílies de tot Espanya durant els anys en què al crisi ha tingut un efecte més gran», sosté el coordinador de l'equip d'Economia Solidària de Càritas espanyola, José Luis Pérez Larios.

Des de Càritas asseguren que les empreses que se'ls acosten «en gene-

ral, ho fan amb la intenció de col·laborar i donar suport a la nostra acció social, des de la confiança en la tasca social que desenvolupa Càritas», segons José Luis Pérez, descartant, per tant, aproximacions de corporacions per fer un rentat d'imatge. «Les motivacions per col·laborar són molt variades: el desenvolupament de la política de Responsabilitat Social Corporativa, accions de solidaritat amb els treballadors i/o clients...»

Ara bé, Càritas valora les col·laboracions «tant des del punt de vista de l'empresa que s'acosta, com de l'acció que se'ns proposa». Per això compta amb un comitè ètic extern que analitza les col·laboracions i «ofereix la seva opinió des del punt de vista de la missió de Càritas i des de la implicació reputacional que aquesta col·laboració pot tenir per a la institució», explica José Luis Pérez.

En aquest sentit, i davant del documental *Zara, la historia del hombre*

más rico del mundo —en què s'observen algunes males pràctiques de la multinacional tèxtil com són sistemes de producció en països menys desenvolupats on les condicions laborals deixen molta a desitjar o fàbriques que han estat vinculades amb desastres medioambientals—, José Luis Pérez es posiciona amb claredat: «Càritas manté una constant preocupació pel respecte i la promoció dels drets humans.

Des d'aquí planteja totes les seves col·laboracions amb les empreses amb una especial atenció a les condicions laborals. Des del començament de la relació de Càritas amb Inditex i la Fundació Amancio Ortega, aquesta s'ha basat en una total transparència sobre els seus processos interns i el coneixement dels processos d'auditoria social que el grup Inditex té a la seva cadena de producció, els controls que desenvolupa i les mesures correctores que aplica.»

Pelegrinatges 17

LA BRETAGNA FRANCESA

Del 2 al 8 de juliol

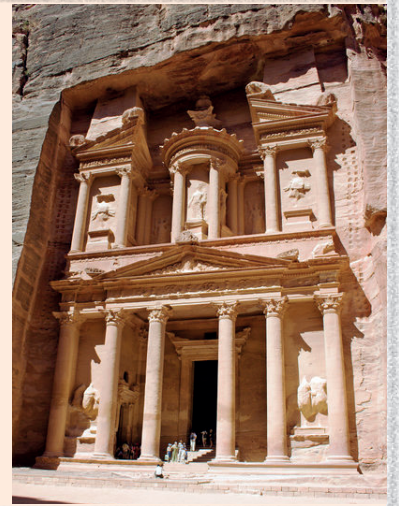
PELEGRINATGE A TERRA SANTA

Del 20 al 27 de juny
Del 27 novembre al 4 desembre

ISRAEL I JORDÀNIA

Del 4 al 13 de juliol

TOSCANA i ÚMBRIA

Del 12 al 19 de juliol

NORUEGA

Del 29 de juliol al 5 d'agost

MOSCOU- SANT PETERSBURG

El tresor
dels
tsars

Del 8 al 15 d'agost

NACIONS DE L'ADRIÀTIC

Del 22 al 31 d'agost

CROÀCIA, BÒSNIA I HERCEGOVINA,
MONTENEGRE I ESLOVÈNIA

LA MAGNA SICÍLIA

Del 5 al 12 de setembre

LITUÀNIA, LETÒNIA I ESTÒNIA

Del 12 al 21 d'octubre

SUD-ÀFRICA

Del 9 al 20 de novembre

El gresol multiracial més austral

SRI LANKA

Del 6 al 17 de novembre

L'ESPERIT I L'EXOTISME DE LES
TERRES DE L'ANTIGA CEILAN

SETEMBRE Repúbliques del Bàltic
OCTUBRE XIPRE
DESEMBRE Nova York
DESEMBRE Roma Pessebres

www.clubmes.cat

Organització tècnica *Ruth Travel* GC 1478

Veneçuela, en el cor de Francesc

El Papa rep una delegació de bisbes per analitzar la crisi del país

Agències

Ciutat del Vaticà

La presidència de la Conferència Episcopal de Veneçuela (CEV), formada per sis bisbes, va comunicar de viva veu al papa Francesc la situació de la crisi política i social que travessa el país. El 8 de juny Francesc es va trobar amb els prelats veneçolans, els quals li van lliurar un informe dels morts durant les protestes i la repressió als carrers, i les xifres de la crisi humanitària. En declaracions a Ràdio Vaticana, l'arquebisbe de Caracas, el cardenal Jorge Urosa, assenyalava que «es tracta d'una trobada per cercar la veu del pastor i per ajudar el poble veneçolà a resoldre la situació gravíssima que viu en aquests moments».

En la salutació de la CEV al Papa amb motiu d'aquesta audiència, els prelats subratllaven que «a Veneçuela ja no hi ha pròpiament un conflicte ideològic entre dretes i esquerres, sinó una lluita entre un Govern convertit en dictadura autoreferencial, que només serveix per als seus propis interessos, i tot un poble que clama llibertat i cerca amb afany, a risc de la vida dels més joves, pa, medicaments, seguretat, feina i eleccions justes, llibertats plenes i poders públics autònoms, que posin en primer lloc el bé comú i la pau social».

L'episcopat veneçolà considera «innecessària, desigual, inconvenient i perillosa» la iniciativa presidencial d'una Assemblea Nacional Constituent, «convocada sense consultar la lliure opinió del poble de manera directa i universal». Segons els prelats, si s'aprova aquesta Assemblea «no es descarten controls més grans a la llibertat d'expressió, fins i tot a la llibertat religiosa, i una repressió més gran per a la ciutadania». De fet, el comunicat dels bisbes parla de «constitucionalització d'una dictadura militar, socialistamarxista i comunista», «l'augment de la persecució i exili dels opositors» i «l'ampliació de les facilitats per a la corrupció dels governants».

Els bisbes han explicat a Francesc que continua la manca d'aliments i medicaments, i que «augmenta la desnutrició infantil i els nostres malalts se'ns moren». El missatge també reconeixia la preocupació del Pontífex per Veneçuela: «Necessitem la seva paraula orientadora, tot i el risc que en algun moment pugui ser mal interpretada; sempre és per a nosaltres font de consol i esperança.» Com deia el president de la CEV, Mons. Diego Padrón, després de la reunió, «no hi ha diferència entre el que pensen els bisbes de Veneçuela i el que pensa el Papa». I afegia: «El govern vol mantenir-se costi el que costi, a costa fins i tot de la vida de qualsevol persona. Maduro té com a objectiu sotmetre el poble amb fam i escassetat de medicaments.»

Davant dels periodistes, Mons. Padrón subratllava que «no representem cap parcialitat, no volem estar de part del govern o de l'oposició, a nosaltres

El Papa està informat de primera mà pels bisbes veneçolans.

ens interessa ajudar el poble. Hem vingut a presentar-li la situació del poble veneçolà, dels qui són a prop del govern o en dissenteixen».

Per la seva banda, Càritas espanyola ha posat en marxa una campanya de solidaritat per respondre la petició urgent de Càritas Veneçuela per recaptar 1,8 milions d'euros per finançar el repartiment d'ajuda d'emergència a deu estats. Els destinataris seran nens i nenes menors de 5 anys, dones embarassades, persones de la tercera edat que viuen soles i famílies en situació de dependència.

La situació s'ha agreujat per l'escassetat de productes de primera necessitat, els nivells d'inflació, el col·lapse de sistemes de salut i el clima de violència, que limita seriosament l'accés a aliments, atenció mèdica o serveis

Càritas Veneçuela assegura que el país s'ha convertit en «un estat fallit, sense garanties de serveis essencials»

bàsics. Segons Càritas Veneçuela, el 82% dels veneçolans viu actualment en la pobresa. A més, s'hi està donant una reemergència de malalties que havien estat erradicades com el paludisme, la diftèria o la tuberculosi. La desnutrició aguda en menors de 5 anys

s'ha triplicat en menys de dos anys. També s'ha incrementat l'abandonament escolar d'estudiants de primària. Càritas Veneçuela assegura que el país s'ha convertit en «un estat fallit, sense garanties de serveis essencials per assolir benestar nutricional, salut, aigua, educació i benestar general». Càritas espanyola ha posat a disposició de Càritas Veneçuela una partida de 200.000 euros.

D'altra banda, la diòcesi de Cúcuta (Colòmbia), fronterera amb Veneçuela, ha obert la Casa Divina Providència per ajudar els veneçolans i que s'afegeix a les diferents accions que l'Església catòlica desenvolupa a la zona en suport a la població veneçolana que cada dia travessa la frontera a la recerca de productes de primera necessitat i de feina.

Església en sortida

La data del Baptisme

Tots recordem les dates més significatives de la nostra vida, segons la importància que els donem.

Un dia parlava el Papa del sacrament del Baptisme, en plena audiència general. A mitja exposició, va preguntar inesperadament a la gentada que l'escoltava: «A veure, qui de vosaltres recorda la data del seu propi baptisme?» Alguns braços es van alçar. «Molt pocs», va dir el Papa, «i no vull preguntar-ho als bisbes per no avergonyir-los», va afegir amb la malícia innocent que el caracteritza. Després va explicar als assistents que el baptisme és un segon naixement per l'aigua i per l'Esperit, i que, per tant, és una data molt important. Tots sense excepció coneixen la data del seu naixement físic, per què, en canvi, molt pocs coneixen el dia del seu naixement es-

piritual? Cada any per Pasqua fem la renovació solemne de les nostres promeses baptismals. És un moment dels més emotius de la litúrgia de la Vetlla Pasqual. Cal viure aquestes promeses no un dia, sinó sempre.

El Papa, sorneguerament, va dir als que l'escoltaven: «Avui us donaré deures per fer a casa: busqueu la data del vostre Baptisme i memoritzeu-la. Ho fareu?» «Sí!», va ressonar en tota l'assemblea de fidels. «Ah», afegí, «i després recordeu aquesta data sovint en les vostres oracions!» No són difícils de fer, aquests deures. Fem-los nosaltres també, i recordem sovint la data del nostre baptisme en la pregària, a fi que no sigui només una simple data, sinó sobretot que sigui una experiència que fem diàriament.

Josep Maria Massana

Barcelona

La capella gitana de la presó Model

L'any 1950 el mercedari Bienvenido Lahoz va encarregar uns frescos dedicats a la Mare de Déu de la Mercè

Carme Munté
Barcelona

Arran del tancament de la presó Model de Barcelona després de 113 anys de funcionament, han tornat a sortir a la llum moltes de les històries personals dels reclusos. Sobretot s'ha parlat dels presos polítics que en temps de dictadura van emplenar les cel·les. Un dels més desconeguts és l'il·lustrador, cartellista i poeta sevillà Helios Gómez (Sevilla 1905–Barcelona 1956), que va sovintejar la Model a causa de la seva militància política.

La seva darrera detenció va ser l'any 1947, recorda Gabriel Gómez, fill d'Helios Gómez i president de l'Associació Cultural Helios Gómez (www.heliosgomez.org). Coincidint amb el darrer arrest, el qui era capellà de la presó Model des del 1939, el mercedari aragonès Bienvenido Lahoz, li va encarregar que pintés uns frescos dedicats a la Mare de Déu de la Mercè, patrona dels captius, de la diòcesi i de la ciutat de Barcelona. La idea de Bienvenido Lahoz era dedicar un oratori a la patrona dels mercedaris i fer-ho, a més, al costat de les cel·les dels condemnats a mort, a la quarta galeria, primer pis, cel·la número 1. Això succeïa el 1950.

«Tenint en compte que estava empresonat, la seva ascendència gitana i la gran persecució que els gitanos han patit a Espanya, Helios Gómez va decidir pintar tots els personatges amb traços calés», explica el fill de l'il·lustrador, «fins i tot els àngels, en lloc d'arpes i trompetes, porten castanyoles, guitarres i panderetes». «És una al·legoria sobre el patiment dels presos i dels gitanos», prossegueix Gabriel Gómez, i explica que els penitents van lligats amb filferros en referència als anys que el seu pare va passar reclòs als camps de concentració de França i Algèria.

Recerca històrica

Gabriel Gómez era molt petit quan el seu pare sovintejava la presó. «Només vaig conèixer un any amb ell, del 1947 al 1948», i recorda les visites a la presó Model dels anys quaranta i cinquanta com «un espectacle d'allò més esgarrifós». Cap als anys vuitanta va decidir investigar la vida i l'obra del seu pare. «Als Encants de Sant Antoni vaig trobar per casualitat uns llibres de vell amb dibuixos del pare.» També es va posar en contacte amb Teresa Pàmies arran del llibre *Testament a Praga*. «Vaig conèixer el pare a través de testimonis d'amics i de persones que l'havien conegut.» La recerca va prosseguir als arxius, les hemeroteques i, finalment, a la presó Model.

«M'havien avisat que hi havia un oratori a la presó Model pintat per ell», explica Gabriel Gómez, que va demanar permís a Serveis Penitenciaris per visitar-lo. A banda de fotografiar

Serveis Informatius TV3

Recreació de les pintures al seu emplaçament.

Autoretrat d'Helios Gómez.

les pintures, també va constatar que els dos àngels a banda i banda de la Mare de Déu havien desaparegut, ja que en aquest cas estaven pintats sobre tela. Per sorpresa seva, l'any 1998 es va decidir tapar els frescos amb una mà de pintura. «Vaig escriure a Serveis Penitenciaris per saber què havia passat amb la capella gitana, em van contestar que ja no existia, i que per raons d'higiene les cel·les es pinten periòdicament.»

Per a Gabriel Gómez va començar aleshores una lluita per recuperar el llegat del seu pare. «Destruir una obra d'art és un delictes contra la propietat intel·lectual», afirma. Va intervenir-hi el Defensor del Poble exigint que es complís la llei i, per tant, que l'obra es restaurés. «Vam decidir ajornar la restauració fins al 2004, data prevista per al tancament de la Model, i vam fer, això sí, unes cales per confirmar que realment hi havia les pintures.»

Gabriel Gómez, dijous 8 de juny a la seu de «Catalunya Cristiana» i Ràdio Estel.

«Helios Gómez va pintar tots els personatges amb traços calés. És una al·legoria sobre el patiment dels presos i dels gitanos»

Tretze anys després de la data prevista, finalment la presó Model ha deixat de funcionar (els darrers presos abandonaven el recinte el dijous 8 de juny). Temps aquest que Gabriel Gómez i l'Associació Cultural Helios Gómez no han deixat que sigui en va.

«La nostra associació, juntament amb SOS Monuments, vam fer un seguit de concentracions els darrers dilluns de mes per salvar la Model. El resultat fou la inclusió, per part de l'Ajuntament, del panòptic central de l'edifici en el Catàleg de Protecció del Patrimoni Arquitectònic, el maig del 2000.»

Les reivindicacions van confluïr el 2016 en la plataforma ciutadana «Fem nostre l'espai de la Model». L'objectiu és dotar el centre, que ara és municipal, de tres vessants: equipaments socioculturals; parc de la llibertat, i museu d'art polític. «A la quarta galeria volem aportar-hi fons documental i gràfic de l'obra d'Helios Gómez i d'altres dibuixants de la República.»

L'Ajuntament de Barcelona ha obert un procés participatiu. Caldrà veure, doncs, si el somni de dignificar la capella gitana de la presó Model esdevé una realitat.

Barcelona

Enzo Bianchi i el diàleg amorós amb Déu

El fundador del monestir de Bose parla de Bíblia i espiritualitat

Eduard Brufau
Barcelona

Els monestirs són el graner espiritual de la cristiandat occidental. Els fills i les filles de sant Benet no solen tenir una presència visible en el dia a dia de la majoria de parròquies, moviments i entitats d'Església; ara bé, el seu *ora et labora* és un batec que garanteix que la sang renovada per la humilitat del treball i l'aridesa de la pregària arribi a tot el cos. De tant en tant algun asceta experimentat deixa per un temps breu el desert per parlar amb lucidesa i sense embuts als que estem atrafegats en el bullici del món.

Això és exactament el que va passar el 6 de juny passat quan el fundador del monestir italià de Bose, Enzo Bianchi, va pronunciar una conferència a Barcelona convidat per la Fundació Joan Maragall. L'auditori de la Facultat Blanquerna es va omplir per escoltar amb delit la veu impetuosa d'aquest monjo que als anys seixanta va fundar aquesta comunitat mixta i ecumènica. Amb afinitats amb la comunitat de Taizé, Bose s'inscriu de ple en la tradició monàstica, que fa de la *lectio divina*, la lectura pregada de la Bíblia, el centre de l'activitat espiritual. No és estrany, doncs, que Enzo Bianchi titulés la seva conferència «Bíblia i espiritualitat».

Una lectura espiritual

Bianchi va descriure la Bíblia com una unitat diversa: «És una biblioteca de 72 volums, escrits al llarg de 1.000 anys, en tres llengües diferents i per autors diversos. Però té una unitat, que li ve de la fe.» Aquesta realitat tan polièdrica en fa difícil una lectura fonamentalista, com sí que pot succeir més fàcilment «amb l'Alcorà, perquè va ser escrit en un moment molt concret i per una sola persona». Enzo Bianchi va comparar les Escriptures amb un mirall on ens veiem reflectits; aquest reflex ens ha de dur tard o d'hora a la reflexió, a fer-nos un seguit de preguntes fonamentals. «Sant Atanasi diu que "Déu es fa home perquè l'home es faci Déu", i és així: Déu es revela a ell mateix. Però la Bíblia també és una revelació de la humanitat. Podríem dir que "Déu es fa home perquè l'home es faci home." En l'Escriptura l'home ha de trobar la seva veritable vocació, que és ser veritablement home.»

L'experimentat monjo italià no va dubtar a afirmar que no es pot identificar completament la Bíblia amb la Paraula de Déu: «És una escriptura humana amb errors i passatges que no s'acaben d'entendre, i no ens n'hem d'escandalitzar. Per això més aviat hem de dir que la Bíblia conté la Paraula de Déu. No és cap cosa estranya, aquesta és la tradició de l'Església catòlica. Altrament, sí que hi ha risc de fonamentalisme, sobretot si se'n fa una certa lectura protestant. La *sola scriptura* de Luter no és acceptable, perquè l'escriptura no pot quedar sola, aïllada. Sant Bernat ho sabia bé quan feia servir l'expressió *liber et populus*, vinculant així la Bíblia i el poble cristià.»

Per a Bianchi és imprescindible llegir la Bíblia sempre a la llum de Jesucrist i fer-ne la interpretació també sempre en l'Esperit Sant. Segons el fundador de Bose sense la lectura espiritual la Bíblia esdevé un llibre

Enzo Bianchi parlant amb els periodistes / Agustí Codinach

tancat amb set segells, un producte de la cultura humana interessant, però que no ens transforma gens. «Hem de ser com els deixebles d'Èmaús, als quals arriba un moment que se'ls obre el cor i ho reconeixen tot. Sense la dimensió espiritual aquesta obertura és impossible.»

Un diàleg amorós en silenci

Bianchi va donar un marc bàsic a l'hora d'atansar-se a la *lectio divina*. «Hem de tenir en compte que jo no soc

«És imprescindible llegir la Bíblia a la llum de Jesucrist i fer-ne la interpretació en l'Esperit Sant»

mai el primer a llegir-la; abans de mi hi ha hagut el poble d'Israel i sobretot els Pares de l'Església. Els rabins ja deien que l'escriptura s'ha de llegir, interpretar, pregar i *sod...* Aquest darrer pas és molt difícil de traduir. És una paraula que expressa el col·loqui dels amants quan són a prop, sense dir-se res però dient-s'ho tot. Cal tenir en compte Pares com Orígenes i la tradició de la *lectio divina* en la reforma del Cister i de la Cartoixa.» Enzo Bianchi va advertir contra lectures endevinatòries, màgiques, que pretenen veure en el text respostes a totes les situacions personals o comunitàries. Així mateix va fer un paral·lelisme, l'*Analogia Verbi*, entre Escriptura, Encarnació i Eucaristia: «Tal com Déu es fa home, el pa i el vi es fan cos i sang de Crist, i la Paraula de Déu es fa escriptura humana.»

Per acabar, el fundador de Bose va tractar qüestions no directament bíbliques; es va demanar si en certs llocs i ocasions, com ara a les comunitats femenines, algunes dones poguessin predicar i pronunciar homilies. També es va mostrar preocupat pels joves: «Si no troben cap raó per morir, tampoc no en trobaran cap per viure. Això és el que passa a molts dels nostres joves. No es pregunten "qui soc, on vaig?", i això és greu.»

SANTIAGO Rusiñol
Jardins d'Espanya
23 de març - 9 de juliol
C/ BALMES, 48 · BARCELONA
mmbcn.cat

MUSEU DEL MODERNISME BARCELONA

Tarragona

Poblet dona la benvinguda als joves

El mes de juliol els nois que ho vulguin podran conviure una setmana amb els monjos

Eduard Brufau
Poblet

Dins de la mateixa Església el monaquisme sovint passa desapercbut, però el seu ascetisme és font de vida per a tota la comunitat cristiana. Sense un contacte mínim amb el dia a dia dels monjos i les monges cristians es fa impossible fer-se una idea de què és la radicalitat evangèlica. En l'ànima dels joves, sovint confusa però assedegada i sempre a la recerca de sentit, l'opció fonamental pel desert és capaç d'exercir una fascinació especialment intensa. Per tal que la vida monàstica els sigui una mica més coneguda, el monestir de Poblet organitza del 16 al 23 de juliol unes jornades per a joves: durant una setmana els nois que s'hi apuntin conviuran amb els monjos tot compartint la vida de pregària i treball.

Una setmana d'«ora et labora»

El responsable de les jornades és fra Borja Peyra, monjo hostatger, a més d'hortolà i cantor. Aquest membre jove de la comunitat cistercenca parla amb passió encomanadissa de la vida monàstica i de la donació total a Crist. Ens explica per què s'han decidit per aquesta iniciativa: «Volem donar a conèixer la nostra vida, perquè pensem que és una vida amb sentit i una porta d'entrada a un aprofundiment de la relació amb Crist. La idea va sortir de l'experiència de l'hostatgeria, per on he vist passar joves amb unes inquietuds espirituals profundes, i alhora completament ignorants de la realitat de l'Església, de la persona de Jesús... La nostra vida sempre els fa reflexionar molt, i d'aquí la idea de reunir joves com ells perquè aprofundeixin en el que nosaltres creiem.» L'hostatger de Poblet ens assenyala que no es descarta l'aspecte vocacional, però que aquest no és pròpiament l'objectiu de les jornades.

Demanem a fra Borja si recorda cap d'aquests joves que ha passat per l'hostatgeria, i ens explica el cas d'un noi de disset anys que fa un any va trucar a l'hostatgeria: «Venia d'una família no creient, i al monestir va descobrir la fe. L'hem acompanyat durant tot aquest temps i va ser batejat a Poblet aquesta Vetlla Pasqual. Ha estat una experiència intensa i bonica, tant per a ell com per a nosaltres!»

Els nois que s'apuntin a les jornades s'estaran a l'hostatgeria, però sense altres hostes. Faran el mateix horari que els monjos, integrats a la vida comunitària, i participaran a tots els actes litúrgics; al matí faran una hora de *lectio*, després una feina manual que anirà canviant segons el dia: hort, taller d'enquadernació, taller de ceràmica, cuina, etc. A la tarda també tindran una estona de formació sobre

litúrgia, pregària i vida cistercenca, però amb la intenció que es desenvolupi a partir de les inquietuds que expressin ells mateixos.

Per a fra Borja, aquesta combinació de feines manuals i litúrgia és fonamental: «Quan vaig entrar al monestir va ser una gran descoberta l'equilibri entre la pregària i el treball manual, com totes dues coses s'harmonitzen meravellosament bé; necessites treballar per pregar bé i necessites pregar per treballar bé. És una de les coses en què he trobat més joia! És una felicitat plena haver rebut l'aliment espiritual, haver-lo digerit i després expressar-lo amb la teva feina. És impressionant veure que el treball, la natura, la litúrgia, l'art i la vida comunitària formen un conjunt.»

Molt possiblement alguns dels nois que s'hi apuntin ja seran creients. En aquests casos, demanem al responsable de les jornades què trobaran de diferent en aquesta setmana monàstica que no hagin vist a les parròquies, moviments i entitats d'Església: «Hi trobaran el mateix, la vida en el si de l'Església i la relació personal amb Jesús. Però al monestir ho trobaran viscut d'una manera més específica a través de la vida comunitària, de la litúrgia i del treball. I amb un ambient en què totes les persones hi estan radicalment compromeses, potser no

tant dispersades en altres objectius diferents. Hi descobriran també una comunitat de persones immersa en la tradició litúrgica, i veuran la litúrgia no com una decoració sinó com una cosa essencial. Això sí que crec que ho podran distingir millor a casa nostra.»

«Hi ha una cosa que potser els sobtarà: la gratuïtat de la vida monàstica. Primer ens hem de deixar transformar per Jesús abans de fer absolutament res! Després aquesta transformació s'expressa segons cada vocació i nosaltres ho fem en l'acció de gràcies i la pregària. Però en la nostra vocació no es veuen resultats palpables ni cap aplicació pràctica, i això avui sovint és un impediment per copsar el sentit del monaquisme. També és cert que sortosament al mateix temps aquesta estranyesa suscita una reflexió. En tot cas, la gratuïtat no és només pròpia del monaquisme sinó de tota vida cristiana.»

El món i l'amor a Crist

Demanem a l'hostatger de Poblet com es pot fer compatible aquest allunyament radical del món amb l'amor al conjunt de l'Església, a tots i cadascun dels homes i a tota la creació. Fra Borja ens respon amb seguretat i alhora amb dolçor que «els monjos veiem aquest allunyament com un

requisit per a aquest amor. El món ens atrau molt, tant, que ens arriba a subjugar. Per això, en un exercici de llibertat, ens n'allunyem per buscar el sentit de la nostra vida, que és Jesucrist. I quan vivim en contacte amb aquest nucli vital, llavors recuperem el món d'una manera transfigurada i gratuïta. L'únic fi de la nostra vida és Déu, i aquesta direcció constant de la nostra vida cap a Ell fa possible una relació lliure i amorosa amb totes les coses. Per tant, la vida monàstica està en contacte amb la misèria humana, amb la condició dolorosa de la humanitat, però és un contacte diferent, immers en el misteri, i que té l'origen en relació amb la creu de Crist.»

Aquestes paraules de fra Borja ens duen a pensar instintivament en la societat en què viuen els joves, poc amant d'una vida de renúncia. No podem evitar de plantejar-nos si aquest contrast tan fort els provocarà atracció o més aviat un rebuig frontal. El germà hostatger ens aclareix que amb els joves que ha tractat ha vist de tot: «Quan no aconsegueixen posar Jesús al centre, tot el que fem els sembla estrany, aliè. Quan, en canvi, el jove troba Jesús i el posa al centre del seu cor, quan la conversió és real, li interessa absolutament tot de la vida monàstica, especialment les parts més aspres, i tot el que fem al monestir li sembla poc.»

Per acabar, demanem al germà hostatger quines paraules específiques pot adreçar un monjo al món i als joves d'avui: «Que cal una disposició radical a la voluntat de Déu, que cal ser abans de fer, i que el cristianisme és ser. Per nosaltres mateixos no podem fer res. La vida monàstica és una expressió clara i profètica d'això i del fet que l'ésser humà està completament en mans de Déu.»

JORNADES PER A JOVES AL MONESTIR DE POBLET
(16-23 de juliol)

Inscripcions i informació:
hostatgeriadepoblet@gmail.com
626553020

ATRAPATS en la precarietat

Estem cridats a ser comunitat per ajudar les persones més vulnerables. Dona'ls un fil d'esperança.

COL·LABORA

CÀRITAS DIOCESANA DE BARCELONA

93 112 70 10 | ES12 2100 0965 5102 0001 0269 | www.caritas.barcelona

CÀRITAS DIOCESANA DE SANT FELIU
ES65 2100 5000 5802 0004 2738

CÀRITAS DIOCESANA DE TERRASSA
ES98 2100 5000 5802 0007 8034

«Conviure amb la possibilitat que et matin

P. Ismael Moreno, defensor dels drets humans a Hondures

Rosa María Jané Chueca

Recentment va estar a Barcelona el jesuïta hondureny Ismael Moreno, conegut com a «pare Melo», on va donar testimoni de la seva feina com a defensor dels drets humans a Hondures. La seva veu s'aixeca contra els abusos del govern del seu país, les oligarquies i les multinacionals. Dirigeix l'Equip d'Investigació i Comunicació de la Companyia de Jesús a Hondures (ERIC-SJ) i l'emissora Radio Progreso.

Ser activista social és la professió de risc més gran a Hondures?

El que comporta més risc a Hondures és ser crític de les multinacionals, de l'oligarquia i del govern d'extrema dreta que representa, com a règim, aquesta aliança de l'oligarquia amb les multinacionals. Si aquest servei es correspon amb ser defensor dels drets humans, el risc augmenta. Defensar la llibertat d'expressió en un país on hi ha un circ mediàtic que està orientat a presentar com a bé de tota la nació els beneficis d'una petita casta empresarial i política suposa ser «enemic de la pàtria». Això porta a una situació de perill i de risc al país.

Vostè és un «enemic de la pàtria»?

Sí. Quan surto del país, al meu retorn, normalment apareixen unes «notes petites» als mitjans de comunicació d'aquesta mena: «Ja ha sortit el pare Melo a criticar Hondures, perquè un dels seus objectius és perjudicar la imatge d'Hondures a l'exterior...» Per a l'alta elit empresarial i política del meu país, jo soc un enemic de la pàtria perquè aquestes elits es consideren patriotes. Tenen una concepció patrimonialista de l'estat. Els qui surten d'aquest patró són enemics de la pàtria, desestabilitzadors.

Ha rebut amenaces directes?

Als qui som crítics del règim, primer se'ns ignora. El que fem no surt als mitjans de comunicació. No existim; segon, ens estigmatitzen o ens desacrediten. Una manera de desacreditar-me és vincular el que faig amb un partit polític. La meua tasca, i la dels meus col·laboradors, no és partidista. Jo no soc, ni he estat, ni seré mai, d'un partit polític! El tercer pas és la criminalització. Es busca la manera d'acusar-te legalment per haver violat les lleis o d'estar alterant l'orde públic. I l'Estat sempre hi troba maneres. Ignorar, estigmatitzar i criminalitzar són els tres passos que fa l'Estat contra els crítics. Finalment, pot arribar l'eliminació física. Els qui fem crítica al règim i defensem els drets humans tractem d'evitar que s'arribi al darrer pas perquè els altres tres s'acompleixen.

La seva amiga Berta Cáceres, activista mediambiental, no va aconseguir evitar-ho i va ser assassinada el 2016. Com li va afectar?

Conviure amb la possibilitat que et matin forma part de la vida quotidiana.

na. Això és indigno! Però vivim d'una esperança: si van matar la Berta i va tenir tant ressò internacional, el govern i els seus sequaços no gosaran matar més persones. Però sempre hi ha persones que et diuen: «Si li va passar a la Berta, vés amb compte, perquè et pot passar a tu.» Aquest ambient procura aturar la teua feina i que t'atrapi la por. Hem de lluitar contra això. Crec fermament que tenim una missió a Hondures i ens toca acomplir-la. Si nosaltres tenim un nivell important de risc, imagineu-vos com estaran les comunitats i els líders de base que no tenen un altre reconeixement que el de l'entorn més local! A ells és als qui ens devem. Els nostres noms hi són per protegir aquells centenars de persones que es juguen la vida en cada moment. Nosaltres tractem de parlar en nom d'aquella població i cercar la manera que la seva vida no estigui tan exposada. Jo no vull posar en risc la meua vida! No vull ser enemic de cap govern! Però l'Estat ha obert una bretxa tan gran que confronten els seus interessos i la seva passió pels diners i pel poder enfront dels nostres drets i les nostres necessitats. No som nosaltres els qui ens confrontem, són ells els qui confronten el seu benestar particular i l'acumulació de recursos davant de la construcció del bé comú. No tenim treva en la defensa dels drets de la societat hondureny.

Va canviar alguna cosa la mort de Berta Cáceres?

El govern es mou en dues aigües. Tracta de quedar bé amb la comunitat

«Les aigües s'han enfurismat contra els defensors dels drets humans»

«L'Església hondureny està silenciosament compromesa a la base, alimentant l'esperança i la fe del poble»

dels drets humans, tot i que de cara a la comunitat internacional vulguin presentar una altra realitat.

Quina força tenen els moviments sindicals?

Tenen una presència notable a la base, però tenen molt poca articulació. No acaben de trobar un camí comú, cosa que fa que tinguin una força molt limitada. A part que la por, les amenaces, han calat enormement... i no és gens estrany perquè molta gent ha estat assassinada i el poder dels mitjans de comunicació i la paraula oficial tendeix a dispersar els sectors socials i a quedar-se sectorialment treballant. També hi ha sectors socials que han optat pels partits polítics i esdevenen corretges de transmissió o desapareixen com a identitat social.

Llibertat d'expressió

Quin és l'objectiu d'ERIC-SJ?

Som una única plataforma amb Radio Progreso. L'ERIC investiga aquelles temàtiques que tenen relació amb les arrels de la impunitat, de la violència i de les grans desigualtats. Estem acabant una investigació summament important sobre qui són els autèntics rics del país i quines relacions d'afinitat i de confabulació hi ha entre les famílies més riques d'Hondures. Qui és qui a Hondures. L'ERIC tracta d'acompanyar les víctimes, i presentar denúncies davant de la Comissió Interamericana de Drets Humans sobre assassinats d'ambientalistes, periodistes o defensors de

internacional i si aquesta demana investigació, hi ha investigació; si demana que es posin en marxa mecanismes de protecció a defensors de drets humans, formalment es fa. Però hi ha una altra aigua, que és la real. Després de la mort de la Berta, el govern s'ha mantingut en la seva posició contra nosaltres i s'ha radicalitzat. Continua sent altiu i amenaçador, superb i discriminador. Les veritables aigües, en lloc de calmar-se, s'han enfurismat contra els defensors

forma part de la vida quotidiana»

drets humans. També acompanyem les comunitats en la defensa dels drets humans, tenim escoles de formació política, treballem amb el jovent... mirem d'enllaçar organitzacions socials de base a partir de temes comuns com la defensa del medi ambient, del territori, la construcció d'una cultura de pau i els drets humans.

Sense llibertat d'expressió, com treballa Radio Progreso?

La ràdio s'alimenta dels continguts de l'ERIC i els converteix en notícia, en temes d'anàlisi i de debat, en reportatges... la ràdio és una proposta de comunicació vinculada als audiovisuals. La notícia que se sent a la ràdio es pot veure a la nostra pàgina digital (radioprogressohn.net), a les xarxes socials... a Barcelona hem guanyat un premi per un documental, *Guardiana de los ríos*, sobre els béns de la natura tenint de fons Berta Cáceres. També hem fet un vídeo molt valuós sobre els migrants que se'n van als Estats Units: *No se van...* Intentem desenvolupar la nostra feina amb la normalitat més gran possible perquè creiem fermament en la missió. Treballem amb naturalitat. Fem els informatius amb el màxim nivell de professionalitat. La nostra línia editorial és constant. Tenim un humor crític perquè intentem riure'ns de la brutalitat del règim. Tenim música, som una ràdio alegre... òbviament és una normalitat amb tensió perquè sabem que estem en el punt de mira. Som una plataforma social i de comunicació des de la qual anirem a recuperar l'estat de dret

on tinguin vigència els drets humans.

La tasca del pare Melo tindria sentit sense la fe?

Soc jesuïta, de l'Església, i soc ciutadà i crec fermament en la dignitat de tots els éssers humans i que a tothom se li han de respectar, en qualsevol circumstància, els drets. La fe en Jesucrist a mi és el que em mou, em dinamitza, a trobar-me en la meua relació amb els altres de manera compromesa i a descobrir i experimentar que les angoixes, la violació dels drets humans, esdevé un repte de la meua fe cristiana per cercar que la glòria de Déu brilli en tots els hondurenys. Tot el que faig és perquè tinc fe en Jesucrist, la qual cosa em porta a viure amb alegria aquest compromís i sense esperar res a canvi. El que em mou i m'impulsa és aquella crida de la fe en el Senyor perquè cerquem que Déu brilli amb tot el seu amor en una societat que mereix temps millors i més justos.

Quina és la postura de l'Església hondurenya davant de la situació del país?

L'Església hondurenya està silenciosament compromesa a la base, i alimenta l'esperança i la fe del poble, i defensa els drets humans. Aquesta Església és l'Església profunda d'Hondures, amb generositat a flor de pell, encarnada, formada per gent molt empobrida que pateix les conseqüències d'aquest sistema exclouent. Oficialment, hi ha diòcesis que han expressat públicament una paraula ben ferma en defensa dels

béns comuns de la natura i denunci- en les companyies extractores. Hi ha una paraula discreta de la jerarquia, on pesa més la prudència que la fermesa en la denúncia i en la defensa de la gent. Hi ha algun sector de la jerarquia que, amb el seu silenci, acaba avalant o donant legitimitat al règim actual i a aquesta aliança de l'oligarquia amb les multinacionals. L'Església hondurenya està força subordinada a la paraula de l'arxidiòcesi de Tegucigalpa. I aquesta veu sol estar en sintonia, en connivència, amb sectors de poder, tot i que hi hagi

crítiques genèriques a la corrupció i a la violència.

La llum dels màrtirs

No són pocs els màrtirs que Amèrica Llatina ha ofert pel seu compromís amb la justícia. Com l'influeixen?

Per a mi, els màrtirs són com una llum i un agulló. Jo vaig entrar a la Companyia de Jesús el 1978. Havia tingut un primer interès com a estudiant de secundària perquè anava a un col·legi jesuïta. Quan vaig entrar a la universitat, hi vaig perdre interès. El 1977 van matar el jesuïta Rutilio Grande i vaig decidir entrar a la Companyia. Va ser el que va contribuir que prenguéssin l'última decisió. L'assassinat de Mons. Òscar Romero també em va marcar molt. Jo escoltava tots els diumenges, per la ràdio, les seves homilies i quan el van matar se'm van remoure moltes coses al cor, coses que no puc explicar.

Poc després que vostè s'ordenés sacerdot, van assassinar a l'UCA de San Salvador sis jesuïtes i dues dones. A tots ells els coneixia vostè bé...

Vaig estudiar Teologia amb els pares jesuïtes de la Universitat Centreamericana (UCA) de San Salvador. Vaig conviure amb ells, amb Ellacuría i els seus companys, i coneixia també la cuinera, l'Elba, i la seva filla, la Celina. De fet, aquell Nadal del 1989 l'Elba havia d'anar a casa de la meua mare, que és salvadorenca, a passar-hi les festes. Teníem molta relació i la mort d'ells i elles va ser un estrement absolut. Recordo que aquell dia no em vaig atrevir a passar per on vivia la meua mare. Ella em va trucar més tard i em va dir que sabia que no havia volgut anar-la a veure perquè no em veiés plorar. Recordo les seves paraules: «Tu pots córrer la mateixa sort que ells. Has d'estar preparat. Compta amb mi.» Els màrtirs tenen una presència especial en la meua vida, alimenten la meua esperança i són la força per als moments de desgana, de desànim...

RàdioEstel

senzillament... BONA MÚSICA

De dilluns a divendres de 8 h a 17 h
FÓRMULA ESTEL

Des del monestir

De la senzillesa a la interioritat

Diu un proverbi hindú: «La senzillesa per fora porta l'amor, per dintre la simplicitat de cor.» És el camí senzill el que ens empeny seriosament en el nostre interior a arribar a comprendre allò que dona solidesa, consistència i felicitat. Les persones caminem per dreceres diverses, sabent que el qui marca el pas és Crist. La seva amorosa direcció a voltes condueix a realitzar reptes de compromís i entrega, quan sorprenentment sorgeix el desig de poder arribar a viure només per a Déu. En la gran celebració de la Pasqua de Pentecosta algú pot rebre una energia especial, sentir-se il·luminat (-ada). Perquè és ben cert que Déu il·lumina el cor del qui l'estima i el cerca. Quan, de fet i senzillament, es presenta un procés a seguir amb la pregunta de: com es pot donar més sentit a la vida?

Seguidament s'inicia una recerca d'informació per adquirir nous coneixements, de les seves ensenyances, i finalment trobar el que es desitja: participar en l'escola del servei diví (R.B. 45); servir Déu i els germans, amb senzillesa i humilitat. Perquè la humilitat és l'èxit de la senzillesa i ajuda a obrir espais possibles per comprendre els mestres de vida interior que han existit en el temps passats, deixant els seus bons exemples, la flaire de virtuts excel·lents tan remarcables que han perdurat fins als nostres dies. Tant que en ocasions s'han convertit en els nostres referents,

que sorprenen amb les seves expressions i consells. Recordem aquella dita escrita amb tanta brillantor: «Estimo, perquè estimo, estimo per estimar» de sant Bernat de Claravall (sermó 83,4-6). Amb tot, i com sabem, han existit molts mestres en la història de l'Església, de vida espiritual de grans dimensions, de senzillesa, vida interior i plens de l'Esperit Sant, que manifesten amb tota naturalitat la seva força, alimentats sovint amb el pa de l'Eucaristia, conscients i plens de fe en Crist, que ens han deixat la seva presència immemorial. Ell sap que el necessitem, és el nostre aliment insubstituïble.

Dit això, cal remarcar que encara avui dia existeixen persones que en voler donar el millor de si mateixes ho deixen tot amb joia i bon desig per viure amb senzillesa cercant la riquesa interior.

M. Núria Illas
Priora del monestir de
Valldonzella

La sal de la terra

Democràcia i ètica cristiana

Actualment hi ha pocs líders mundials de prestigi, acceptats com a bons dirigents. Els països més poderosos: els EUA, la Xina, Rússia, tenen dirigents de difícil credibilitat. Als EUA, país democràtic, quan Trump va sortir escollit, molts van iniciar protestes, especialment els mitjans de comunicació; però havia guanyat per majoria. S'han equivocat la majoria dels americans en votar? La democràcia com a sistema ha fallat? L'ètica de la majoria de la societat en democràcia és la que s'imposa. Si s'ha desacreditat els qui defensen els principis i valors morals, si es valora l'èxit, l'individualisme, el capitalisme, el ser superior, el tot s'hi val, mentida inclosa, el s'hi arribi com s'hi arribi —mentre no es descobreixi—, no ha d'estranyar que una majoria voti aquests contravalors.

A Europa i a casa nostra els partits populistes, tant els anomenats de dretes com d'esquerres,

prometen grans millores a la gent per guanyar vots, aprofitant que la gent està desencantada per les promeses incomplertes, per la corrupció, per les contradiccions, retallades, etc. dels que manen i han manat.

Sabrem nosaltres, quan ens toqui votar, ser solidaris amb els qui pateixen, recolzant els qui ens proposin lleis més humanes i sensibles al sofriment per tants immigrants i desplaçats que actualment moren pel camí o estan reclosos en quasi camps de concentració?, o sols criticarem la manca de solidaritat del nostre govern, però en el fons agraint-li que no ho sigui per la nostra seguretat i prosperitat? Prego perquè, almenys els qui ens diem cristians, siguem coherents amb

el missatge de Jesús i ajudem els qui pateixen, estant sempre a favor d'aquells que hi són sensibles.

Hem de procurar que l'ètica de mínims, la democràtica, tingui un llistó suficientment alt per no convertir la societat en invivable, en la llei de la selva, del més fort i espavilat. Cal treballar per recuperar els principis que Jesús seguia i ens demana que seguim si volem ser deixebles seus. La nostra ètica cristiana ha de ser clarament de més màxims i saber transmetre-la perquè una majoria de la societat la voti i tinguem uns representants que la defensin sense por de perdre les eleccions; que ens diguin la veritat i ofereixin programes de govern solidaris amb els més dèbils i realistes, sense enganys ni ens amaguin mesures impopulars que després acostumen a aplicar «perquè no hi ha cap més remei», contradient aleshores el programa —compromís— electoral.

Joan Viñas
Membre numerari de la Reial
Acadèmia de Medicina
de Catalunya

Mirada al món

Factor C: economia solidària

Compartir, comunitat, companyia, comunió, col·laboració, cooperació, coordinació i altres paraules que comencen amb la lletra C són el nucli de la denominació Factor C, que l'economista xilè Luis Razeto fa servir per parlar de l'economia solidària. Ell explica que fent una xerrada sobre aquest tema, fa molts anys a Veneçuela, un home de llarga trajectòria en l'acció social va dir que hauria de ser amb C majúscula de Crist, per tant, és Factor C (amb majúscula). «Sempre han existit formes de consum comunitari i sempre les persones s'han associat per fer empreses que els interessin i que gestionen grupalment», diu Razeto. L'economia no és el mateix

que els diners, els diners en són una part, i no necessàriament la més important. És interessant ajudar-se, aconseguir projectes junts, comprar junts, buscar formes de gestionar comunitàriament. Fa anys a Xile es feia el *comprando juntos*: grups organitzats per comprar al major i abaratir costos, un sistema que requeria organitzar-se i que amb el temps va anar perdent-se i va anar guanyant espai l'individualisme. L'Evangeli parla de la multiplicació dels pans i els peixos, un miracle que succeeix quan ho posem tot en comú.

Les persones no som soles, en algun moment de la història ens ho hem empassat, però ens hem equivocat, necessitem els altres, no ens cal molt del que consumim i és necessari aprendre novament a ser més comunitaris i més ecològics.

L'economia solidària és genuïna i humana, està a la base de la comunitat. En un moment històric on gran part de la humanitat està oprimida per deutes i crèdits, cal la reflexió sobre si volem continuar vivint oprimits pels diners.

Totes les persones tenen dignitat, un sistema que fa diferències i valida formes d'exclusió és un sistema que destrueix la persona. Convidem-nos a fer comunitat i a compartir els béns!

Elisabet Juanola Sòria
Periodista. Institut de la Pau
Armando de Ramón

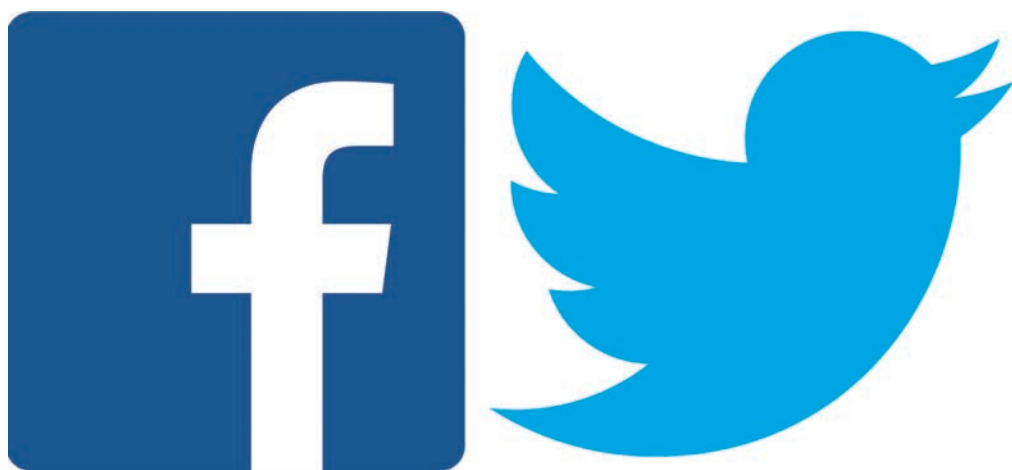

Punt de vista

Àngel Rodríguez Vilagran

Doctor en Periodisme i Ciències de la Comunicació

La mediocritat del periodisme: ser tractat com un conillet d'Índies

El periodista polonès Ryszard Kapuscinski va afirmar que «la mediocritat en el periodisme s'esculpeix amb la recerca contínua del titular». Es referia a la necessitat d'alguns de voler vendre una notícia a partir d'un titular. Mai, però, s'hauria imaginat la mediocritat en què viuen avui alguns diaris i portals digitals a partir d'un titular que és buscat no pas perquè la notícia sigui atractiva, sinó perquè el lector piqui i llegeixi una mala informació envoltada d'anuncis publicitaris. Aquesta mena de «picadesca publicitària» és coneguda en les noves tecnologies com el *clickbait*. Ho recolzen també a través de plataformes com Twitter o Facebook.

Aquest mes de març passat un portal de notícies d'internet publicava en el seu Facebook: «El mal perdre d'una model colombiana durant un concurs dona la volta al món.» Així de concís. La meua sorpresa va ser veure, després de

cliar l'enllaç que portava al web, una simple reacció de tristesa, res més. Però a un servidor ja li havien col·locat dos o tres anuncis en llegir una mala informació de poc més de 15 línies.

Al cap de pocs dies el compte de Twitter d'un diari esportiu titulava «Un altre jove talent a l'agenda del Reial Madrid» i posaven l'enllaç del lloc web. Però abans de llegir la notícia t'havies d'empassar una megapantalla d'un anunci que impossibilitava llegir-la durant uns 20 segons. Després, «decoraven» el text amb una desena d'anuncis més. El titular era: «Pablo Fornals, un altre jove talent a l'agenda del Reial Madrid.» Aquest, certament, hauria estat el titular de Twitter i no l'anterior. Passa no només a les plataformes, sinó cada cop més als portals i diaris digitals. Avui el *clickbait* es mou no pas per interessos periodístics, sinó publicitaris. Algunes empreses

periodístiques hi veuen un recurs per guanyar d'aquesta forma en l'edició digital els diners que perden editant el diari encara en paper. El problema, però, és que aquesta picaresca publicitària genera cada cop més un contingut pobre, enganyós, i moltes vegades basat en la rumorologia. No cal que les informacions siguin redactades per un periodista, perquè de periodisme en té ben poc.

En el cas de Twitter, el *clickbait* està matant allò pel que va néixer: missatges curts, impactants. En els seus inicis havia estat considerat un «microblog». A la llarga mataran la gallina dels ous d'or, perquè ni Facebook ni Twitter van néixer per a això. Tanta picaresca i tanta publicitat pot provocar un efecte contrari: el rebuig als anuncis que veus. Cal que el periodisme busqui un altre model de negoci perquè l'usuari comença a estar cansat de ser tractat com un conillet d'Índies.

do de la gràcia que se li ha donat. Que el fort tingui cura del dèbil, i que el dèbil respecti el fort; que el ric subministri al pobre, i que el pobre doni gràcies a Déu, que li ha proporcionat algú que posi remei a la seva necessitat. Que el savi demostrï la seva saviesa no amb paraules, sinó en bones obres; que l'humil no doni testimoniatge d'ell mateix, que deixi que els altres ho facin per ell. I el qui viu en la castedat de la carn no se'n gloriï, ja que sap que és un altre el qui li atorga el do de la continència.»

El text de sant Climent I connecta amb les admonicions dels Pares de l'Església, dels apòstols i de Crist. Un escrit apte també per als nostres temps. Apte per a tots els que professem la fe.

Saber escoltar

Joan Guiteras i Vilanova

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona
secretaria@catedralbcn.org

Paraules de sant Climent

Sant Climent I, Papa, de l'any 88 al 97, adreça als cristians de Corint una carta per restablir la pau a l'església de Corint. Els fidels vivien en una ciutat on hi havia costums llicenciosos. A aquests fidels els era difícil viure la fraternitat cristiana. El mateix sant Pau ja els hagué d'escriure sobre les discussions i baralles que tendien a dividir aquesta església.

En efecte, l'apòstol va escriure durament a aquests fidels. Sobretot és admirable i concret el capítol

13 de la primera carta, on exposa admirablement que la caritat és la primera virtut cristiana. Un escrit admirable i exigent. Sovint el trien els nuvis en els casaments. El problema per a tots és viure segons el que sant Pau va escriure amb ardor i veritat.

El papa Climent I, amb un altre estil, també va haver de corregir els corintis amb fermesa. «...que el nostre cos es conservi íntegre en Crist Jesús, i que cadascú se sotmeti al seu pròisme segons el

A propòsit de...

P-J Ynaraja

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

Enterraments laics

Aquesta expressió s'ha difós amb motiu d'algunes cerimònies fúnebres que no segueixen els protocols eclesiàstics.

La meua primera indagació sobre l'actitud davant la mort, que no fos la pròpia d'un creient cristià, es remunta a la meua època de batxiller, quan vaig rebre, com a premi en un certamen literari, un llibre que parlava de la unificació de la península Itàlica, a la qual cosa s'oposava el Papa d'aquell temps. Aleshores vaig saber que algun dels insurrectes, imbuït d'idees que ara no explico, va morir sense voler rebre els sagraments. No va ser enterrat al cementiri. Aquest fet va tenir derivacions socials, polítiques i militars. En realitat, més que una oposició a la fe, suposava una rebel·lió a l'actitud eclesiàstica. El *non possumus* de Pius IX era una resposta honrada a criteris de dret. Avui dia, ningú no defensaria l'existència dels estats Pontificis.

Certes actituds, més que d'incredulitat, són de rebuig a les dels creients per la seva manera d'actuar, de parlar o de decidir. I, arribat el moment de la seva mort, decideixen i s'accepta, que el comiat no s'organitzi seguint un ritual eclesiàstic.

Ara bé, si accepta i es tributa un homenatge a la seva persona, al seu cadàver, s'exerceix un ceremonial transcendent. Si fos nul·la la creença en alguna cosa no merament somàtica, es limitaria l'homenatge que fos presidit per una fotografia del difunt, o exemplars dels seus escrits, o un senzill disc dur d'ordinador. Amb motiu de la mort d'un gos o d'un gat, no se celebren funerals.

L'enterrament, una posició i orientació determinades, a més de cobert de terra de l'«home de Morín» (Altamira) de categoria de *Sapiens sapiens*, antecedent immediat de l'home modern, va representar un pas important, que es continuarà completant i perfeccionant fins als nostres funerals, de vegades, una ostentació excessiva i injusta, homenatge hipòcrita i una despesa indeguda.

Qui assisteix a un enterrament honradament està sent conseqüent amb l'amistat o la solidaritat que el van unir amb el difunt i que li exigeixen una actitud generosa. Els animals no es mereixen aquest tribut, per molt útils que hagin estat a la societat.

Moltes vegades penso que l'ateisme, o l'agnosticisme de certes persones jo també l'hauria professat, si no tingués els coneixements i l'experiència d'amor que he tingut. Més que no creure en Déu, molts no creuen en el déu que observen que creuen alguns que es confessen creients.

El fet d'enterrar els morts és elogiat especialment al Llibre de Tobit, que no ho feia celebrant un funeral, sinó d'amagat i a la nit. I per això rep l'elogi de la Paraula de Déu.

Tota celebració funerària és profundament humana, genuïnament humana. Si els presents a l'acte tenen fe, afegiran, al respecte i al compartir amb la família i els coneguts, la pregària personal. No serà un enterrament laic, encara que se'n vulgui dir així, i vulguin impedir, els que ho poden fer, mostres de fe.

FRANCESC CORTADELLAS, JESUÏTA, FA 50 ANYS QUE ÉS MISSIONER

Tota una vida dedicada a

Rosa María Jané Chueca

En el seu primer viatge a Àfrica, el 1967, el llavors general dels jesuïtes, el pare Pedro Arrupe, visitava el Txad: «Va quedar impressionat. L'Església estava començant i era com un camp acabat de sembrar. Arrupe va demanar ajuda a Espanya.» Així recorda Francesc Cortadellas la crida que va fer el general dels jesuïtes. Ja feia temps que Cortadellas volia fer un servei en el tercer món. Havia acabat els estudis de Filosofia i era docent al Col·legi de Sant Ignasi de Barcelona. Estava fent els estudis de Teologia a Sant Cugat, «però em sentia insatisfet perquè l'experiència d'ensenyament m'havia fet veure que no n'hi havia prou amb parlar i que havia de treballar sobre el terreny».

Aprofitant la invitació del pare Arrupe, Francesc Cortadellas va demanar anar al Txad i passar-hi dos anys, cosa que suposava endarrerir els seus estudis. «Vaig arribar a un poble, Beboro, amb una sèrie de comunitats *dayes* i *saras* que estaven naixent. Vaig fer una immersió total. Això és el que em va marcar per a tota la vida», rememora. Era el 1968.

Van passar els dos anys i el jove Cortadellas va retornar. Va fer escala a Niça i mai no oblidarà un moment concret: «Em vaig mirar al mirall i no em reconeixia... vaig tenir el convenciment que passés el que passés jo havia de tornar al Txad, no oblidar aquesta experiència i aportar-hi tot el que pogués: a nivell espiritual i a nivell sanitari, donant un cop de mà a totes aquelles comunitats i a tota la població d'aquella zona en general.»

Aquest jesuïta es va ordenar capellà i es va formar com a cirurgià, disposat a tornar al país africà a treballar en aquests dos camps. «Quan em vaig ordenar sacerdot, vaig demanar que em regalessin instrumental i material sanitari per portar al Txad. Recordo que la primera operació que vaig fer allà va ser a la taula del menjador de casa...»

Francesc arribava a un terreny verge on tot estava per fer. Va començar un treball de construcció amb la població local i amb Mans Unides va fer un centre de salut amb la possibilitat d'operar urgències «amb condicions mínimes per salvar la gent. Llavors vam necessitar espais per hostatjar els familiars i al voltant del centre de salut cada poble va construir una casa d'acollida. Eren 17 pobles i vam fer 17 cases».

Més endavant, una agència humanitària es va oferir per pagar una maternitat. I es va fer realitat també amb la col·laboració dels diferents pobles. Eren els anys 1975-1978 quan ja es disposava de centre de salut, maternitat i cases d'hostatgeria. En aquella època, el pare de Francesc Cortadellas, també cirurgià i un dels fundadors de Medicus Mundi, venia a ajudar-lo. Quan va fer 70 anys i es va jubilar, va tenir més temps per dedicar-se al Txad i durant sis mesos l'any deixava la família per ajudar el seu fill missioner. «Ho va fer durant

Francesc Cortadellas.

cinc anys i vaig tenir una formació molt intensa amb un mestre particular sobre el terreny.»

Petit parèntesi

El 1989 va haver-hi una reorganització sanitària al Txad i Francesc Cortadellas va deixar aquest projecte, que es va reorientar. Durant un any, aquest

«Recordo que la primera operació que vaig fer allà va ser a la taula del menjador de casa»

missioner jesuïta va ser enviat a Bolívia per donar un cop de mà a una parròquia. Passat aquest temps, ja tornava al Txad, concretament a Goundi, on hi havia un company italià que havia ajudat a néixer una ONG local (ATCP) i havia construït un hospital. Francesc va arribar per ajudar a l'hospital, a la parròquia i també «per fer tasques de manteniment per fer funcionar un hospital a 700 km de la capital on no hi ha aigua corrent, la llum funciona amb generadors... sempre va bé un manetes...». Poc després, va arribar a Goundi un altre company jesuïta, de Xile, metge.

Uns anys després l'ATCP va obrir a N'Djamena una Facultat de Medicina i un hospital, amb ajudes de moltes bones voluntats d'amics i ONG d'Itàlia, França, Espanya i el Líban.

El 2004 el bisbe els va dir que deixessin la parròquia perquè ja hi havia clergat txadià que se n'encarregaria. Això va fer que Cortadellas pogués dedicar-se més intensament a l'hospital i als nous reptes. Un d'ells va ser donar suport a la formació d'estudiants de medicina de N'Djamena, ajudant-los a descobrir, amb estades a Goundi, la «medicina i cirurgia rural» que haurien de practicar després...

Posar en marxa una Facultat de Medicina «no va ser fàcil, però es va aconseguir. Hem aconseguït dues promocions de metges txadians, ara hi ha una tercera que està a cinquè i una que està començant».

Mentrestant, l'hospital de Goundi anava creixent. Quan va esclatar la guerra, el 1979, els primers metges txadians que van tenir van haver de marxar perquè no els matessin i poguessin continuar formant-se. Quan van tornar, «ho van fer amb un model

Galeries i patis interiors de l'hospital de Goundi.

ONER AL TXAD

Àfrica

de medicina integrada que consisteix a tenir una base ben delimitada, un districte sanitari, la gent ben catalogada i adreçada a un centre de salut primària», explica el jesuïta, «així es trenca l'esquema que tothom va a l'hospital perquè no hi ha centres de salut. Això es va posar en marxa a Goundi, on hi ha l'hospital, que rep els malalts que es visiten a nou centres de salut i que depenen de nosaltres. A cada centre hi ha una infermera, un ajudant d'infermeria i un administratiu».

La zona comprèn uns 130.000 habitants a 50 km a la rodona. Aquests centres de salut visiten uns 90.000 malalts l'any, i d'aquests un 10% són enviats a l'hospital.

El Txad només disposava d'una escola d'infermeria, per la qual cosa, si l'hospital de Goundi volia personal format ho havia de fer el mateix centre. La pega és que no podien donar titulació. En un moment donat, el govern txadià va proposar l'Hospital de Goundi a un premi de l'Organització Mundial de la Salut amb motiu de la política de sistema integrat de salut que desenvolupava l'hospital. Va ser premiat, «i vam demanar a l'estat que poguéssim donar títols al personal que formàvem. I es va reconèixer l'escola. Vam pujar unes cinc o sis promocions amb titulació».

El quiròfan permet fer dues operacions alhora.

«L'experiència d'ensenyament m'havia fet veure que no n'hi havia prou amb parlar i que havia de treballar sobre el terreny»

Però mantenir alhora el suport a la Facultat de Medicina i l'escola d'infermeria era complicat, per això «ara ma-

teix tenim l'escola de Goundi en suspens i es formen els infermers a N'Djamena».

I encara un altre repte: una vegada formats, «no és fàcil trobar metges i infermeres que vulguin venir a treballar a Goundi per les condicions, el volum de feina, el fet de ser una zona rural... la paradoxa és que és personal format per nosaltres i que no volen venir a treballar a Goundi», es lamenta el jesuïta.

Un regal de Déu

L'any vinent Francesc Cortadellas farà 50 anys que és al Txad. Com reconeix, «he pogut veure, viure i comprometre'm en la història d'aquest país i de la

seva Església. Ha estat un regal de Déu poder dedicar la vida allà».

El 2016 la província africana de la Companyia de Jesús de la qual depenen es va fer càrrec d'aquests projectes «perquè nosaltres ja ens estem fent grans. Ara l'hospital de Goundi, els centres de salut, la Facultat de Medicina... passen a la nostra província africana. Aquest és el repte, fer el traspàs perquè és una cosa nova per a la nostra província tocar aquest tema sanitari. Ens toca acompanyar-los en aquests anys». Des que el Nord està «en crisi», diu Francesc Cortadellas, «s'han començat a tancar portes. És la Providència la que ens dona un cop de mà...».

Durant aquest mig segle de vida al país africà, el missioner jesuïta té moltes vivències. El més dur, a banda de la guerra, «poden ser els problemes del dia a dia: un grup electrogen que es crema, un malalt que no pots curar, manca de recursos...». Malgrat tot, «gràcies a Déu hem pogut tirar endavant».

Es podria pensar que després de 50 anys al Txad, Francesc Cortadellas se sent més africà que europeu. No obstant això, ell assegura que «la identitat més fonda és la que has "mamat" i això no t'ho pren ningú». A la capella de la casa del Txad té una Mare de Déu de Montserrat, un sant Jordi i una creu tallada pel seu pare... «Penso en català i el dia que puc escoltar, perquè funciona el satèl·lit, Ràdio Estel, per exemple, o les laudes de Montserrat, el cor se t'eixampla i ho gaudeixes.»

Tota una vida a Àfrica ensenya moltes coses, entre elles «que la felicitat no està en el fet de tenir, sinó a saber compartir i donar. Ells et donen el que tenen, encara que sigui l'únic que tenen».

L'ARQUEBISBE DE BARCELONA, JOAN JOSEP OMELLA, SERÀ CREAT CARDENAL EL 28 DE JUNY AL VATICÀ

Vols viure en primera persona aquest fet històric?

El Club+Amics de Catalunya Cristiana i Ràdio Estel organitza un pelegrinatge a Roma del **27 al 30 juny**, amb l'acompanyament de Mn. Jaume Aymar

- ✓ **Dimarts 27 de juny:** arribada a Roma i visita de la ciutat
- ✓ **Dimecres 28 de juny:** audiència papal, consistori per a la creació de nous cardenals i visita de cortesia (*visita di calore*) als nous cardenals a les llotges del Vaticà
- ✓ **Dijous 29 de juny:** missa a Sant Pere del Vaticà presidida pel papa Francesc i concelebrada pels nous cardenals, amb motiu de la solemnitat de Sant Pere i Sant Pau
- ✓ **Divendres 30 de juny:** missa d'acció de gràcies presidida pel cardenal Joan Josep Omella i, al vespre, tornada a Barcelona

Preu per persona en règim d'habitació doble: **835 euros**
Suplement individual: **100 euros**

INFORMACIÓ I RESERVES:

Ruth Travel
c/ València, 247, 1r 1a B
08007 Barcelona - Tel. 934 673 244
info@ruthtravel.es

Places limitades per rigorós ordre d'inscripció

Signes d'avui

Lluís Serra Llansana
llserrall@gmail.com

Tres rostres dels conflictes

El conflicte és un ingredient habitual de les relacions humanes. Posicions oposades davant d'un tema comú, resistència a l'exercici del poder dels altres, decisions alienes que afecten la vida pròpia... acostumen a disparar el voltatge dels conflictes. En ells mateixos no són una anomalia, però si volem evitar que es converteixin en problemes crònics o en carrerons sense sortida cal fer-hi front de forma creativa i generosa. Els conflictes són polièdrics. La intransigència els aguditza. La intel·ligència els resol. Tenen unes cares i moltes arestes. Avui m'aturo en tres rostres que poden presentar segons les circumstàncies en els quals es desenvolupen.

Primer, el conflicte com a espectacle. Les pel·lícules, les novel·les, les sèries de televisió s'alimenten del conflicte entre personatges. Si no n'hi haguessin, serien planes, sense tensió ni interès. Aquest component és imprescindible. Com més determinant i agut, més atracció exerceixen. La premsa i la selecció de continguts als telenotícies privilegien els esdeveniments problemàtics. Busquen captar l'atenció i incrementar l'audiència. Sense conflicte, una història no té ganxo. La gent s'acostuma a queixar que tot són problemes, però habitualment connecta més amb els canals que presenten més conflictes o escàndols evidents. Exigències del guió al servei de l'espectacle. Un atemptat terrorista té prioritat davant l'acció humanitària d'un voluntari que es mou en la discreció de la seva entrega als altres.

Segon, el conflicte com a instrument. En alguns casos, el conflicte es converteix en un instrument al servei d'altres finalitats: destruir un adversari polític, crear una tapadora per amagar problemes reals, lluitar aferrissadament per fer-se amb els ressorts del poder. Sense escrúpols. S'inventa, es menteix, es difama, es divulguen informes falsos. Posar persones i institucions sota l'ull de l'huracà i del conflicte per desprestigiar-los, per destruir-ne la reputació, per esborrar-los de les llistes. Es crea un partit només per crear un conflicte lingüístic, s'inventen uns informes i uns números bancaris que algun diari sense escrúpols publica sabent que són falsos, es persegueix una persona per les seves idees i els seus escrits, es boicoteja un candidat... Si cal es destrueix el sistema sanitari.

Terçer, el conflicte com a oportunitat. El conflicte territorial entre Espanya i Catalunya, amb un presumible i proper xoc de trens, podria haver estat una gran oportunitat per establir relacions més

**Els conflictes són polièdrics.
La intransigència els aguditza.
La intel·ligència els resol**

fraternes i constructives. La seva instrumentalització, per guanyar vots a la resta del país, ha impedit convertir-lo en una via de solució. S'ha alimentat irresponsablement el conflicte des del poder amb l'esperança de treure'n rèdits electorals en comptes de racionalitzar-lo i intentar resoldre'l. Se substitueix la realitat de la situació pel recurs a una legalitat que incompleix més qui més l'esgrimeix. En altres camps passa el mateix. En una parella, el conflicte pot ser un impuls de creixement i de superació. Es tracta d'una oportunitat.

Finestra a la vida

Victòria Molins, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

Una parada en el camí per continuar

Acabo d'arribar d'uns dies meravellosos que agraeixo a Déu i a la meua congregació. He de reconèixer que això de ser «monja» té els seus privilegis, malgrat que algunes persones no sé si així ho considerarien. La formació permanent és un d'aquests privilegis. Aquestes aturades, de tant en tant, per continuar el camí donant més importància que «al que fem», des d'on

Ser monja és un privilegi. Agraeixo a Déu i a la meua comunitat els dies meravellosos

ho fem i som... I, fins i tot, en aquesta etapa de la vida que en diem «tercera edat», però que, parlant clar i català es diu «ancianitat», tenim les nostres oportunitats. Això és el que hem viscut les germanes teresianes que tenim entre 70 i 80 anys. Ho hem fet en tres moments i tres encontres durant l'any: el primer, va ser per reconciliar-nos amb el passat i donar-ne gràcies; el

segon, per viure amb passió, amor i entusiasme aquesta etapa de la vida mentre les forces ens acompanyin; i el tercer, del qual acabo d'arribar, preparar-nos per al futur —la davallada final—, els anys que ens quedin, i l'abraçada definitiva amb Déu, pel qual hem viscut i hem estimat.

Vaig arribar ahir a la nit, i aquest matí he tornat a visitar els meus amics de la presó i als de l'hospital de campanya de Santa Anna, a la tarda.

El meu cor estava preparat i els meus braços oberts als meus estimats amics. El que no podia imaginar és que una trucada de bon matí em donaria una gran notícia: el retorn d'un «fill pròdig» que havia perdut de vista i havia tornat desfet, brut, enfonsat i dormint al carrer. He quedat per trobar-lo en sortir de la presó. I l'abraçada feliç, malgrat la vergonya que tenia per la pudor que feia, ha estat una alegria gran. Després ha vingut la conversa, les notícies de la seva davallada, del camí recorregut i que ara ha d'oblidar. Però encara ressonaven en les meves oïdes les paraules d'un dels nois de la presó que és com diria sant Pau, «la meua glòria i la meua corona» pel camí meravellós que ha fet durant els anys entre reixes. Quan li he dit que estava molt contenta perquè el noi que havia conviscut amb ell a la presó i que estava perdut havia retornat, em va dir: «*Rezaré para que sea tan feliz como yo soy ahora. Pero dile que hay que nacer de nuevo...*» El meu amic és musulmà sense cap formació, però amb unes intuïcions que a mi em deixen bocabadada. Quan li he preguntat d'on havia tret això, m'ha dit: «*Lo sé cuando hablo con mi alma, en el silencio. Todo lo voy aprendiendo aquí dentro... (i m'assenyala el seu cor) y sé que ahora soy otra persona, como si hubiera nacido de nuevo...*»

Aleshores li he explicat l'encontre de Jesús —per a ell un gran profeta a qui respecta molt— amb Nicodem i com li havia dit aquelles mateixes paraules i ell, un home de molts estudis no ho va entendre fins que Jesús li ho va explicar. I em torna a sorprendre amb aquestes paraules: «*Dios me habla aquí dentro de mí y ahora cualquier cosa por pequeña que sea que hago mal me duele y me hace feliz lo que hago bien. Eso es nacer de nuevo.*»

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire, Joan Piñol

Lingüista: Montserrat Pibernat

Arxiu i fotografia: Eulàlia Grande

Corresponsals: Víctor Gay, GIRONA; Jordi Pérez Ansótegui, LLEIDA; Cristina Sánchez, MALLORCA; Júlia Ayala, SOLSONA; Joan Boronat, TARRAGONA; Víctor M. Cardona, TORTOSA; Patrícia Navas, URGELL; Xavier Bisbal, VIC; Javier Molina, EL CAIRE; Ana Alba, JERUSALEM

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Rosa M. Boixareu, Agustí Codinach, Jaume González, Joan Guiteras, M. Núria Illas, Elisabet Juanola, Josep M. Massana, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Pallarès-Personat, Quique, Francesc Raventós, Ignasi Ricart, Francesc Riu, Josep Rius-Camps, Àngel Rodríguez, Ricard Rodríguez-Martos, Xavi Sabé, Peio Sánchez, Lluís Serra, Valentí Serra, Sebastià Taltavull, Joan Viñas, P-J Ynaraja

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Pàgina web: www.catalunyacristiana.cat
www.facebook.com/catalunyacristiana

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura

Administració: Isabel Giralt (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Carlos Aguado

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri. Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Difusió controlada per

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions Periòdiques en català

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 135 €

Gibraltar i Portugal: 135,01 €

Resta d'Europa: 213,25 €

Amèrica i Àfrica: 250,01 €

Àsia i Oceania: 325,05 €

El setmanari rep l'ajut del Departament de Presidència de la Generalitat de Catalunya

Carta dominical

Cridats a ser comunitat

Corpus Christi és la solemnitat en què els cristians celebrem la presència real de Jesucrist, mort i ressuscitat per la nostra salvació, sota les espècies sacramentals del pa i del vi consagrats. És la festivitat que expressa l'amor etern i infinit de Déu per tota la humanitat. Per això és també el Dia de la Caritat.

De fet, l'Eucaristia va ser instituïda en el Sant Sopar del Dijous Sant, i la seva continuïtat i eficàcia en el temps i en l'espai respon a la voluntat categòrica de Jesucrist: «Feu això que és el meu memorial», com ens recorda l'evangelista Lluc. La Solemnitat del Cos i de la Sang de Crist, Corpus Christi, és una festa eminentment eucarística i ha estat molt popular durant segles, culminada per belles processons del Santíssim Sagrament sobre precioses catifes de flors.

L'Eucaristia ens compromet a favor dels pobres. A fi de rebre veritablement el Cos i la Sang de Crist, hem de reconèixer Crist present en els més pobres, germans seus i germans nostres. En aquest sentit, Càritas enguany ens proposa un lema per desenvolupar la seva campanya institucional: «Cridats a ser comunitat.» Càritas ens convida a centrar l'atenció

en la dimensió comunitària i relacional del nostre ésser, com a eix fonamental de la nostra acció al servei del Regne de Déu. Som amb els altres! L'altre és un tu i un regal per a mi! Sobre aquest pilar cal edificar el projecte de transformació social que ens urgeix l'exercici de la caritat.

El redescobriments del nostre ésser comunitari i relacional és el punt de partida per superar els nostres interessos individuals, els comportaments autoreferencials i, així, poder col·laborar amb el Senyor en la construcció d'un món on l'acollida de l'amor de Déu ens permeti refer constantment la comunitat i construir una societat més justa i fraterna.

Aquesta espiritualitat de comunitat que ens porta a viure el servei de la caritat té com a meta assolir un desenvolupament humà integral. No som al món només per donar pa o per promoure una simple transformació econòmica. Ho ha dit el papa Francesc: «No serveixen ni les propostes místiques sense un fort compromís social i missioner, ni els discursos i praxis socials o pastorals sense una espiritualitat que transformi el cor» (*Evangelii gaudium*, n. 262).

La nostra mística ha d'encarnar-se. Ha de ser una mística d'ulls oberts a Déu i als germans. Una mística cercadora de rostres, a l'estil de Jesús, que s'avança a veure el rostre dels oprimits, surt a l'encontre dels que pateixen i és bona notícia per als pobres (cf. Lc 4,16-19). Una mística que passa llargues estones del dia davant del Senyor, dialogant, escoltant i descansant en el Senyor.

Fou, certament, un jove, en l'Evangeli de sant Joan, qui va oferir cinc pans i dos peixos a Jesús. Tot el que tenia. I amb aquella petita ofrena del jove generós, Jesús va alimentar més de cinc mil persones. I encara en va sobrar. Déu beneeix i fecunda la nostra generositat.

Que l'Eucaristia, Cos entregat i Sang vessada de Jesús per la vida del món, ens transformi interiorment i ens ajudi cada dia a descobrir que el fet d'apropar-nos a una mateixa taula per rebre el pa eucarístic ens obliga també a compartir amb Ell el projecte de Déu d'aconseguir una vida més digna i un desenvolupament humà integral per a tothom. Anticipem, ja ara i aquí, el que serà un dia en el Cel.

Joan Josep Omella Omella
Arquebisbe de Barcelona

Als quatre vents

Sagraris acompanyats

Manuel González era un sacerdot sevillà acabat d'ordenar l'any 1902, quan el seu bisbe li va encarregar que s'encarregués dels cultes de la Quaresma a Palomares del Río, un petit poble al qual s'hi accedia travessant un curs d'aigua i viatjant després a lloms d'un ruc.

En arribar, el sagristà li va pintar un panorama molt negre pel que fa a la devoció de la gent. Va entrar a l'església, es va agenollar davant el sagrari, i en obrir-lo va veure que era brut i ple d'insectes. Feia molt de temps que no s'havia obert ni s'havien renovat les sagrades Formes. Aquell fet el va impactar tant que va dedicar la seva vida sacerdotal a promoure la cura de l'Eucaristia.

Joan Pau II el va beatificar i el va anomenar «bisbe dels sagraris abandonats», i l'octubre de 2016 el papa Francesc el va canonitzar. Va ser bisbe de Màlaga i

després de Palència en anys difícils. A Màlaga van incendiar el palau episcopal, i dels catorze sacerdots que va ordenar set van ser màrtirs.

Podem invocar el seu exemple de persona enamorada de l'Eucaristia en aquesta gran festa del Corpus Christi en la qual el Senyor sagramentat surt als nostres carrers a pobles i ciutats portat per la devoció del poble cristià.

La tradició d'aquesta festa del mes de juny, mòbil en el calendari, és molt antiga, i la seva celebració pels carrers també. Fa segles al voltant del Corpus molta gent acudia a l'espectacle de teatre sacre, que eren els actes sacramentals. Lope de Vega, Tirso de Molina i, sobretot, Calderón de la Barca, van ser autors d'aquestes peces literàries tan celebrades, i molts escriptors van honorar el Corpus, com García Lorca, meravellat amb el de Granada quan va es-

criure: «Es así, Dios andando, como quiero tener-te...». Déu caminant, sota pal·li, rebent l'adoració del poble cristià.

Com en el temps de sant Manuel González, la nostra societat corre el risc dels sagraris abandonats, o almenys solitaris. Per això estimo a la pràctica de la visita al Santíssim i m'alegren molt totes les iniciatives que es fan en algunes parròquies de moments d'adoració, durant el dia o la nit.

Que en la festa del Corpus Christi aprofitem per fer aquesta manifestació d'amor a Jesús sagramentat. En una societat pluralista i democràtica, els cristians hem de ser absolutament respectuosos amb tothom, però no hem de defugir algunes manifestacions externes de religiositat que formen part de la llibertat en què vivim. Sigui al carrer o en la quietud de les esglésies, allí està esperant-nos.

Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe de Tarragona
i Primat

Inici

Edició digital 2015

Hemeroteca

Promocions

Aquesta Setmana

Església Catalunya

Església Espanya

Església Món

Vaticà

La Bona Notícia
també
a internet

www.catalunyacristiana.cat

ENTRA A LA PÀGINA WEB
I CONSULTA LA NOSTRA
HEMEROTECA.
HI TROBARÀS 35 ANYS
DE PREMSA RELIGIOSA.

Catalunya Cristiana col·labora amb

Lectures

Corpus Christi

Lectura primera

Dt 8,2-3.14b-16a

*T'alimentà amb el manà,
que ni tu ni els teus pares no coneixíeu*

Lectura del llibre del Deuteronomi:

Moisés digué al poble: «Recorda't del camí que el Senyor t'ha fet fer pel desert des de fa quaranta anys per afligir-te, per provar-te, per conèixer els sentiments del teu cor i veure si observaries o no els seus manaments. T'afligí fent-te passar fam, però després t'alimentà amb el manà, que ni tu ni els teus pares no coneixíeu, perquè aprenguessis que l'home no viu només de pa; viu de tota paraula que surt de la boca de Déu. Recorda't del Senyor, el teu Déu, que et va fer sortir de la terra d'Egipte, un lloc d'esclavatge; que t'ha fet passar per aquest desert immens i terrible, infestat de serps verinoses i d'escorpins, una terra eixuta, sense aigua, on per a tu va fer saltar un doll d'aigua de la roca dura, i t'hi alimentava amb el manà, que els teus pares no coneixien.»

Salm responsorial

147

Glorifica el Senyor, Jerusalem,
Sí, canta lloances al teu Déu,
que assegura les teves portes
i beneeix dintre teu els teus fills.

R. *Glorifica el Senyor, Jerusalem.*

Manté la pau al teu territori
i et sacia amb la flor del blat.

Envia ordres a la terra,
i la seva paraula corre de pressa,
no es detura. **R.**

Anuncia les seves paraules als fills de Jacob,
als fills d'Israel, els seus decrets i decisions.
No ha obrat així amb cap altre poble,
no els ha fet conèixer les seves decisions. **R.**

Lectura segona

1Co 10,16-17

*El pa és un de sol. Per això tots nosaltres,
ni que siguem molts, formem un sol cos*

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, el calze de la benedicció que nosaltres beneïm, no és, potser, comunió amb la sang de Crist? El pa que nosaltres partim, no és, potser, comunió amb el cos de Crist? El pa és un de sol. Per això tots nosaltres, ni que siguem molts, formem un sol cos, ja que tots participem del mateix pa.

Al·leluia

Jn 6,51

*Jo soc el pa viu, baixat del cel, diu el Senyor;
qui menja aquest pa, viurà per sempre.*

Evangeli

Jn 6,51-58

*La meva carn és un veritable menjar,
i la meva sang és una veritable beguda.*

Glòria Monés

Lectura de l'evangeli segons sant Joan:

En aquell temps Jesús digué als jueus: «Jo soc el pa viu, baixat del cel. Qui menja aquest pa, viurà per sempre. Més encara: el pa que jo donaré és la meva carn, perquè doni vida al món.» Els jueus es posaren a discutir. Deien: «Com s'ho pot fer, aquest, per donar-nos la seva carn per menjar?» Jesús els respongué: «Us ho dic amb tota veritat: Si no mengeu la carn del Fill de l'home i no beveu la seva sang, no podeu tenir vida en vosaltres. Qui menja la meva carn i beu la meva sang té vida eterna, i jo el ressuscitaré el darrer dia. Ben cert: la meva carn és un veritable menjar, i la meva sang és una veritable beguda. Qui menja la meva carn i beu la meva sang està en mi i jo en ell. A mi m'ha enviat el Pare que viu, i jo visc gràcies al Pare; igualment, els qui em mengen a mi viuran gràcies a mi. Aquest és el pa baixat del cel. No és com el que van menjar els vostres pares. Ells van morir, però els qui mengen aquest pa, viuran per sempre.»

Consultori bíblic

Ignasi Ricart

Claretia i
biblista

Pentecosta: l'Església en sortida l'evangelització segons Lluc (i II)

Hi ha dos eixos fonamentals de la vida de l'Església naixent, missió i comunitat com a mostres d'una única actitud de fons: obertura. Missió als de fora, amb la fe anunciada, proclamada i comunicada als altres; i comunitat als de dins, amb la fe celebrada, aprofundida, i viscuda entre creients.

En el cas de la missió es tracta d'una obertura als de fora, vista de manera gradual: els jueus, els samaritans, els pagans (cf. Ac 1,8.21s). En el cas de la vida comunitària es tracta d'una obertura als de dins, amb una quàdruple fidelitat (Ac 2,42-47; 4,32-35; 5,12-16): ensenyament dels apòstols, *koinonia*, fracció del pa i pregària. El fet que en la vida de les primeres comunitats es donés una unió essencial entre les dues obertures (missió i comunitat) és un fet exemplar per a la nostra vida de comunitats eclesials preocupades pel testimoni, per l'encontre amb els no-creients, pels ministres, per la tasca eclesial.

La Missió, l'obertura als de fora, porta a l'existència comunitària o l'obertura als de dins. L'obertura als altres implica l'obertura a l'Altre (Déu). Les tres Pentecostes —2,1-41: dels jueus; 8,5-25: dels samaritans; 10-11: dels pagans— subratllen que l'obertura als altres no pot ser duta a terme sense l'obertura a Déu.

Comentari de la Paraula

Josep Rius-Camps

Teòleg i biblista /
riuscamps@yahoo.es

Si no preneu el cos del Fill de l'Home, no teniu vida en ell

En l'enunciat del calendari litúrgic, festa del SANTÍSSIM COS I SANG DE CRIST, es fa ja palès que en la traducció de l'antic nom de la festa, CORPUS CHRISTI, ha pesat més el rerefons de la celebració de l'Eucaristia dominical (pas del dijous al diumenge) que no pas el sentit popular de la processó del Corpus en què s'exposava sota custòdia d'or o d'argent el Santíssim Sagrament a la veneració pública. És sorprenent que aquest canvi, el pas de l'hòstia consagrada, que sota forma de pa era passejada pels carrers, a la celebració eucarística actual del cos i la sang de Crist, s'havia verificat ja d'alguna manera a finals del segle primer, segons n'hi ha constància encara en el Còdex Beza.

Els motius del canvi, però, són molt diferents. En aquest còdex, molt conservador, immune per la seva ubicació geogràfica a Lió, a les Gàl·lies interiors, als intercanvis constants que mantenien les principals esglésies de l'arc mediterrani, a continuació de la versió més moderna del text, conservada per tots els manuscrits: «En veritat, en veritat us dic: si no preneu la carn del Fill de l'home i la seva sang no beveu, no teniu en vosaltres mateixos la vida», ha quedat constància encara de l'antiga forma del text: «En veritat, en veritat us dic: si no preneu el cos del Fill de l'home com el pa de la vida, no teniu vida en ell.» Enmig d'una discussió acalorada de Jesús amb els jueus a la sinagoga de Cafarnaüm, hauria sonat a blasfèmia que els hagués parlat de menjar la seva sang. En canvi, la versió més primitiva del text està centrada en el «pa/carn/cos del Fill de l'home», idea àmpliament desenvolupada en Jn 6, és a dir, en la persona de Jesús que es dona als altres en forma d'ensenyança, sense cap mena de referència al tema de la sang. Un detall omès pel text usual, el verb «prendre», en comptes de «menjar», i el substantiu «cos», en lloc de «carn» (vegeu Mc 14,22), es retroba en la variant de Beza: «El qui em pren, també aquest viu gràcies a mi.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions
(CICLE LITÚRGIC A; FERIA I) Temps de durant l'any

(SALTERI: SETMANA 3)

JUNY

18. DIUMENGE

Santíssim Cos i Sang de Crist (S), Blanc. Lectures: Deuteronomi 6,2-3.14b-16a / Salm 147 / 1 Corintis 10,16-17 / Joan 6,51-58
SANTORAL: Ciríac i Paula, mr.; Marc i Marcel·lià, mr.; Marina, mr.

19. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 6,1-10 / Salm 97 / Mateu 5,38-42. O bé: *Sant Romuald (ML), Blanc.*
SANTORAL: Aurora, vg. i mr.; Gervasi i Protasi, mr.; Juliana Falconieri, rel.

20. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 8,1-9 / Salm 145 / Mateu 5,43-48.
SANTORAL: Florentina, vg.; Silveri, p. i mr.

21. DIMECRES

Sant Lluís Gonçaga (MO), Blanc. Lectures: 2 Corintis 9,6-11 / Salm 111 / Mateu 6,1-6.16-18. Lleida: **Sant Ramon de Roda (MO), Blanc.**
SANTORAL: Adolf, b.; Demètria, vg. i mr.

22. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: 2 Corintis 11,1-11 / Salm 110 / Mateu 6,7-15. O bé: *Sant Paulí de Nola (ML), Blanc;* o bé: *Sants Joan Fisher i Tomàs More (ML), Vermell.*
SANTORAL: beat Innocenci V, p.

23. DIVENDRES

Sagrat Cor de Jesús (S), Blanc. Lectures: Deuteronomi 7,6-11 / Salm 102 / 1 Joan 4,7-16 / Mateu 11,25-30
SANTORAL: Agripina, vg. i mr.; Josep Cafasso, prev.; Zenó, mr.

24. DISSABTE

Naixement de Sant Joan Baptista (S), Blanc. Lectures: Isaïes 49,1-6 / Salm 138 / Fets 13,22-26 / Lluç 1,57-66.80

El sant

Per Eduard Brufau

Santa Juliana Falconieri

Juliana Falconieri (1270-1341) era filla d'una família noble de la ciutat de Florència; el seu oncle patern, sant Aleix Falconieri, va ser un dels fundadors dels servites. Aquesta santa des de ben jove va demostrar tenir una espiritualitat fervorosa i quan tenia catorze anys va rebutjar un matrimoni concertat i poc després es va consagrar a Déu.

Molt influenciada per l'espiritualitat de l'orde masculí fundat pel seu oncle, es va involucrar a fons en la creació de la branca femenina, de la qual ella va ser la primera superiora. El primer convent de les servites es va fundar a Florència mateix l'any 1304. Propensa a patir de problemes gàstrics, santa Juliana Falconieri va assumir els seus mals com la creu de Crist mateix. Poc abans de morir, els vòmits constants li impedien rebre la comunió, per la qual cosa va demanar que li posessin sobre el pit un corporal i damunt la sagrada forma, per tenir-la prop del cor; al cap d'una estona l'hòstia va desaparèixer, la santa va morir i la creu dibuixada a la forma va quedar impresa al pit de Juliana.

Veure el Senyor. Educar per a una mirada sacramental

Durant el temps pasqual hem pogut veure la importància que han tingut les aparicions del ressuscitat per a la fe de l'Església apostòlica. Esmentem només el cas de Tomàs; pel fet de no haver vist el Senyor el diumenge primer, a l'afirmació dels altres apòstols «hem vist el Senyor» ell respon rotundament que no ho creurà pas si no li veu les ferides dels claus i les pot tocar (Jn 20).

Així mateix, els dos deixebles que retornen a Emaús, decebuts, expliquen al misteriós acompanyant de camí el testimoni de les dones davant del sepulcre buit, i que coincideix amb el que han trobat «alguns dels qui són amb nosaltres»; tot amb tot, la conclusió és determinant: «però a ell, no l'han vist pas» (Lc 24). Les paraules sonaven importants i provocadores, però no havien vist el Senyor i, per això, la fe no s'encenia en el seu cor i, amb ella, la comprensió de la veritat. Tot canvià, però, quan en el moment de la fracció del pa, a aquests dos deixebles «se'ls obriren els ulls i el van reconèixer» malgrat la seva sobtada desaparició. Els apòstols i deixebles

van haver d'obrir dins seu una nova mirada per tal de «veure el Senyor». Aquella mirada que ja no depèn d'un òrgan físic, sinó de la fe. I sense aquesta visió la fe manca perquè és cega. Aquesta realitat no treu pas la importància a l'audició indispensable, com afirmà sant Pau, ans al contrari, hi ha una coherència interna perfecta entre l'una i l'altra. L'escolta de la paraula de Déu porta a la visió interior del Jesús gloriós, condició indispensable per «veure el Pare» (cf. Jn 14,9). També la gent del nostre temps vol «veure» Déu (cf. Jn 14,8). I nosaltres sabem que només a

través de Jesús els el podem mostrar. Això demana que la comunitat cristiana tingui una cura especial a educar la mirada interior dels batejats. No n'hi ha prou que sentin a parlar de Jesús, de la seva mort i resurrecció, i de grans gestes salvadores. Tot això cal proclamar-ho, però romandrà estèril si no hi va compromesa una transparent mirada espiritual que sigui autèntica visió. Els bancs buits de les nostres esglésies són el testimoni de tants i tants cristians de baptisme que, al llarg de la seva vida, han sentit parlar de Jesús (catequesi, escola, família, sacraments...), «però a ell, no l'han vist pas».

Si la nostra comunitat eclesial, doncs, no és capaç d'educar en la visió sacramental, aquella que ens porta a la contemplació de les realitats invisibles (Déu) a través de les visibles (signes sagrats) no aconseguirem ampliar el grup dels deixebles, és a dir, d'aquelles persones que senten abusar el seu cor quan escolten la paraula de Déu i que es converteixen en testimonis, afirmant com els apòstols «nosaltres no podem deixar de dir el que hem vist i sentit» (Ac 4, 20).

La comunitat cristiana ha de tenir una cura especial a educar la mirada interior dels batejats

Jaume González Padrós

Professor de l'Institut Superior de Litúrgia de Barcelona

175è aniversari de la mort de Lliberada Ferrarons

Carme Serrat

Les parròquies d'Olot estan de celebració: el proper 21 de juny recordarem que fa 175 anys va morir la venerable Lliberada Ferrarons (Olot, 1803-1842). Ja des del seu traspàs se la va considerar, per part dels olotins, una dona «santa». Les seves virtuts eren tan grans que continua sent en l'actualitat un exemple a considerar i a imitar.

De nena, ajudava a casa, duia el berenar al pare, entrava a l'església del Carme o a la del Tura a fer la visita al Santíssim i pregar-li davant del Sagrari. De molt joveneta, ja va haver d'anar a treballar per ajudar la família. Com a treballadora, valorava la feina ben feta, la puntualitat, l'honradesa i la responsabilitat. Va saber harmonitzar el treball i l'oració; tenia com a lema: «Els ulls a la feina i el cor a Déu.»

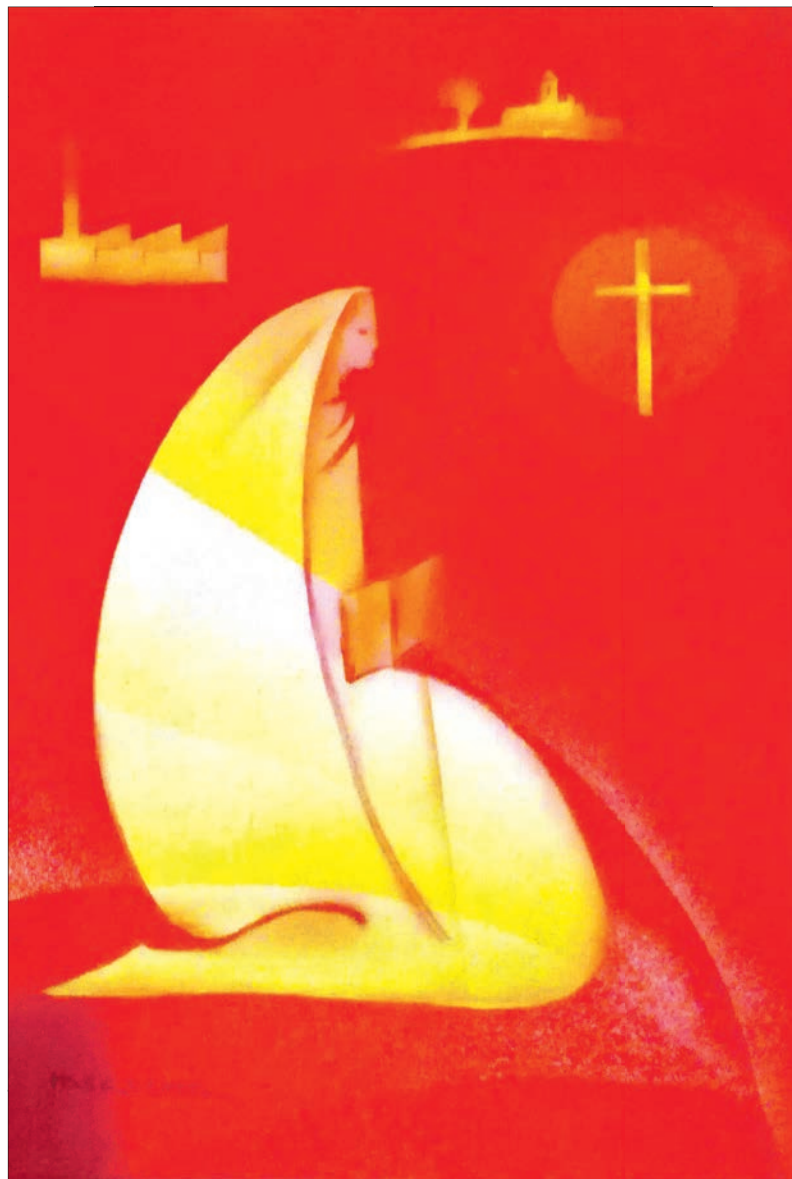
Com a obrera cristiana, donava bons exemples, ajudava les companyes que ho necessitaven, defensava les més febles contra la violència dels més forts, donava bons consells i feia arribar a la fàbrica la Paraula de Déu. Participava dels sagraments i els dies festius pujava amb les amigues fins al volcà Montsacopa, meditant les estacions del Viacrucis. També trobava temps per fer catequesi i visitar els malalts.

Com a malalta, va mostrar una gran paciència i serenitat. Deia sempre: «Més va patir Jesús.» Vivia només per Déu. Li oferia tots els seus mals. Resava molt sovint el Trisagi i era profundament devota de la Santíssima Trinitat.

Carta manuscrita

En ocasió del 175è aniversari de la mort de la ja venerable Lliberada, l'equip de treball per a la seva causa de beatificació i canonització ha estimat molt oportú la publicació de la carta manuscrita, en català, pel Sr. Joan Calvó i Morató, dotze dies després d'haver mort la Lliberada.

Es tracta d'una carta adreçada a la seva germana Maria del Carme i còpia, amb algunes petites modificacions, una carta prèvia, escrita en castellà —també manuscrita pel mateix Joan Calvó i Morató—, que va adreçar a un amic seu sacerdot, el reverend Joan

Cartell dissenyat per l'artista olotina Rosa Serra.

La venerable Lliberada Ferrarons tenia com a lema: «Els ulls a la feina i el cor a Déu»

Sala, i que va redactar el 26 de juny del 1842, cinc dies després de la mort de la Lliberada (el 21 de juny).

El propòsit de la comissió és aprofitar l'avinentesa d'aquest aniversari per difondre encara més la memòria de la Lliberada i per continuar estimulants els seus devots a imitar-la i a tenir-la com a gran intercessora davant de Déu.

Aquest era també l'objectiu de Joan Calvó quan va redactar, amb urgència i entusiasme, la *Relació dels mals i aguts dolors, preciosa mort i enterrament de la gran serventa de Déu Lliberada Ferrarons i Vivés, donzella, natural de la vila d'Olot, que morí el 21 de juny de 1842*.

Amic de la Lliberada, a qui va assistir en els moments de la seva mort, el Sr. Calvó es va dedicar, durant les setmanes posteriors a l'enterrament de qui en coneixia les excelses virtuts, a escriure la crònica dels moments viscuts per ell en persona a fi de deixar-ne testimoni i, especialment, a fer-ne nombroses còpies manuscrites que va anar enviant als seus amics, perquè també ells en fessin difusió. Joan Calvó estava ben convençut de la santedat de la Lliberada i que el Magisteri de l'Església algun dia li reconeixeria l'heroïcitat de les virtuts i la proclamaria beata i santa.

Programa d'actes

Aquesta publicació serà repartida als assistents a l'acte de commemoració del 175è aniversari de la mort de la venerable Lliberada Ferrarons i Vivés, que tindrà lloc el 21 de juny a l'església del Carme d'Olot. El programa és el següent: a les 19.00, *laudatio* en honor de la venerable Lliberada Ferrarons i Vivés, a càrrec de Mn. Joan Baburés, vicepostulador. Hi intervindran Giovanna Brizi, postuladora general de l'orde carmelita; Josep M. Corominas, alcalde d'Olot, i el P. Luis José Maza Subero, *o.carm.*, provincial dels Carmelites. A les 19.30, Eucaristia presidida per Mons. Francesc Pardo, bisbe de Girona; a les 20.30, visita a la sala d'exposició permanent sobre la Lliberada i repartiment de la transcripció de la carta de Joan Calvo i Morató, datada el 3 de juliol del 1842; a les 21.00, petit refrigeri.

Els diners recaptats es destinaran a l'ONG ProActiva Open Arms.

Nova edició del Pa amb Oli Solidari

Xavier Aymerich

El divendres 2 de juny va tenir lloc, al menjador del col·legi Manyanet, la 8a edició del Pa amb Oli Solidari, organitzat per Càritas Interparroquial de Molins de Rei. Hi van participar 140 persones, entre les quals l'alcalde i diversos regidors del municipi. En aquesta ocasió els diners recaptats es destinaran a l'ONG ProActiva Open Arms, dedicada al salvament dels refugiats que arriben a les costes europees del Mediterrani.

L'encarregat d'explicar el projecte va ser el voluntari Albert Font, que va impressionar tothom amb les seves experiències, les seves explicacions i

les imatges que ens va mostrar. De la venda dels tiquets i altres aportacions es van recollir 1.641 euros. També els representants de Càritas diocesana de Sant Feliu de Llobregat i del col·lectiu Molins Acull van aprofitar l'ocasió per explicar als assistents el que s'està fent pels refugiats des dels seus respectius àmbits. Un cartell presidia l'acte amb la frase evangèlica «Era foraster i em vau acollir» (Mt 31,35).

El sopar, auster, amb el qual es va cloure l'acte va ser possible gràcies a les aportacions desinteressades de diversos comerços de la vila, així com també al treball dels voluntaris de Càritas de Molins de Rei.

Màrtirs de la fe, beatificats

S'ha publicat en algun mitjà de comunicació que els set missioners del Sagrat Cor beatificats a la catedral de Girona el 6 de maig passat eren màrtirs de la guerra civil. No és veritat. Eren màrtirs de la fe cristiana, víctimes de la persecució religiosa implantada a Catalunya entre els anys 1936 i 1939. Eren missioners que no havien agafat mai un fusell; al seu convent no hi havia armes ni bombes, només rosaris i estampes.

L'Església no beatifica els màrtirs de la guerra ni d'ideologies polítiques, solament beatifica els cristians que han estat màrtirs per haver estat seguidors de la doctrina de Jesucrist i fidels de l'Església. Es consideren víctimes de la guerra els soldats reclutats forçosament, que moren en un camp de batalla. També ho és la població civil que mor a causa dels bombardejos.

La premsa que, amb mala fe o per ignorància, ha publicat que els set missioners beatificats eren màrtirs de la guerra ha falsejat la notícia i n'ha deformat el martiri.

FRANCESC A. PICAS
La Jonquera

Risc de pobresa

Les dades de l'enquesta de condicions de vida de l'Institut Nacional d'Estadística confirmen algunes percepcions comunes sobre la incidència de la marxa de l'economia en la vida dels espanyols. Alhora que l'ingrés mitjà de les llars augmenta per primer cop

La figura de Maria és clau

Maria és, sens dubte, una mare i, al mateix temps, és també el millor antídote contra la indiferència davant del dolor del proïsme. El paper matern de Maria és ressaltar que Déu s'ofereix a l'home amb un amor sense mesura que només demana a canvi no ser rebutjat, la qual cosa situa en el centre de la nostra relació amb Ell la misericòrdia davant de «qualsevol mena de por i temor».

Així, l'Església adquireix els trets d'una gran família. I la figura de Maria és clau perquè amb la seva intercessió i proximitat, sobretot als senzills, ofereix aquest lligam afectiu i un camí segur cap a Déu per la via de l'amor.

PEDRO J. PIQUERAS IBÁÑEZ
Girona

des del 2009, el risc d'exclusió d'un de cada tres espanyols es manté estable. Aquest risc de pobresa afecta el 22% dels ciutadans. Cal tenir en compte que s'ha reduït la situació de pobresa extrema, però els índexs continuen sent alts i superen la mitjana europea.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

La llibertat esclavitzada

N'hi ha que parlen de tenir més llibertat, però quina llibertat volen? Som més lliures quan no tenim on triar. Només en la fe tenim autèntica unitat, si l'aprenem bé a la Bíblia, al Magisteri de l'Església i de l'exemple de tantes persones santes, com santa Teresa de Calcuta, Don Bosco... Aquesta ignorància és la que ens perjudica.

JAUME VALLS
Barberà del Vallès

Tot un heroi

És veritat que la paraula «màrtir» no està de moda. Penso que la podríem atribuir a Ignacio Echevarría, que va ser víctima d'un atac mortal a Londres per anar a defensar una dona que estava sent apunyalada. L'actitud d'aquest jove va ser sorprenent i digna d'aplaudiment. Mentre els seus amics, dins de la confusió, van haver de fugir, cosa normal en aquests casos, i no per això criticable, l'ignacio es va enfrontar als terroristes com un heroi amb el seu monopati.

A la família i als amics vull donar-los el meu condol més sincer, però també vull felicitar especialment els pares d'ignacio, que el van educar en la llibertat i en l'amor al proïsme.

CRISTINA CASALS MASSÓ
Esplugues de Llobregat

El Consultori

PREGUNTES I RESPOSTES
SOBRE DOCTRINA
I MORAL
pel Dr. Joan Antoni
Mateo

Maria i els cristians

Vaig ser convidada a la Primera Comunió del fill d'uns amics. Li vaig regalar una medalla de la Miraculosa perquè pregui a la Mare de Déu. Aquest nen té un oncle evangèlic i li va dir que «l'amulet» (la medalla) no servia per a res. Com que conec aquest senyor, quan me'l vaig trobar li vaig dir una frase que vostè esmenta: «No es pot ser cristià sense ser marià.» És així, oi? Sembla que s'ho va prendre malament.

Més enllà de l'anècdota, la seva consulta presenta un interès general en tractar la qüestió de la devoció a Maria en la vida cristiana. Jo m'hauria limitat a dir-li a l'oncle del nen que es cuidés de la seva feina i que deixés l'educació del nen a qui correspon: als pares. També vull felicitar-la a vostè per fer una cosa que no és gaire freqüent, com és regalar en una Primera Comunió un obsequi amb un sentit adient a la festa que se celebra. No dubti que la medalleta i la invitació a confiar-se a Maria li faran molt de bé a aquest nen. La frase és correcta i, com vaig comentar en una ocasió, és del beat Pau VI, que la recull de la tradició i la menciona en aquell gran document sobre el culte a Maria que és *Marialis cultus*. Ara bé, la frase té un context i treta d'allà pot ser mal interpretada. El senyor evangèlic s'ho va prendre malament perquè va entendre que vostè amb aquesta frase li venia a dir que no era cristià...

La frase conté una gran veritat: Maria forma part del misteri del Crist i això és fonamental. Cal tenir en compte que abans que nosaltres ens adrecem a Maria amb devoció filial i explícita, ja hem estat confiats a Ella pel mateix Jesucrist quan digué a Joan: «Mare, aquí tens el teu fill.» Aquesta decisió del Senyor i la resposta fidel de Maria en realitzar-la sempre precedeixen i fonamenten la nostra resposta de devoció. És a dir, tot cristià, i fins i tot tota persona, encara que no ho sàpiga o no ho entengui, està confiada a l'acció maternal de Maria, que Ella no deixa mai d'existir. San Joan Pau II ho va exposar bellament en tants documents marians, particularment en la seva encíclica *La Mare del Redemptor*. Jo a l'evangèlic li hauria dit: «Encara que no ho sàpigues, Maria és la teva Mare perquè com a Mare te la va donar el Crist.» A aquests interlocutors m'agrada fer-los aquest raonament: quan sents Crist que, de la creu estant, et diu: «Aquí tens la teva Mare», com pots passar de llarg o quedar-te indiferent? Només hi ha una resposta cabal: com Joan, acollir-la a casa teva, és a dir, a la teva vida. Potser aleshores entendrà el veritable sentit de la frase «ningú no és cristià si no és marià». No li sembla?

• Per enviar consultes al Dr. Mateo:
elconsultori@hotmail.com
www.balmesiana.org
apartat de correus 121 - 25620 Tremp (Lleida).

Amb bon humor

La vida viscuda amb profunditat de Maria Colom i Geli

Xavi Sabé

La vida passa sense adonar-nos-en. Per això creiem que cal viure en profunditat, amb il·lusió i amb esperança.

Així va viure la nostra mare, Maria Colom Geli. Va ser cridada als 87 anys a la casa del Pare el dia 25 de maig del 2017 a Sant Celoni (Barcelona) donant un exemple de santedat a tota la família. Maria, la mare, va néixer el 9 d'octubre del 1929 a la masia del Molí del Coll de Sant Celoni (Barcelona). Era una família molt senzilla i humil. Els seus pares eren pagesos i durant molts anys van ser moliners. De la seva família va aprendre molts valors humans i cristians... Un fet que ens revela la fe de la seva família, i que la mare ens explicava sovint, va ser quan van salvar la vida a set germans de La Salle i el vicari de Sant Celoni durant la guerra civil. A més, feien lessagrades formes a molts sacerdots amagats a Barcelona.

La mare va estudiar el col·legi del Cor de Maria de Sant Celoni. També va estudiar de modista. Sabia fer mitja molt bé. Feia bufandes, peücs i gorros per a tothom. Tenia molta afició de recitar refranys, poesies i sobretot alguns goigs de memòria.

Es va casar amb Joan Sabé Sabé (exalumne salesià a Girona). I van anar

a viure a la masia de Can Pou de Santa Maria de Palautordera. Van formar una família de 9 fills. Dels quals, dos d'ells són salesians: Rafel, missioner actualment a Guinea Conakry, i Carme, exercint l'apostolat salesià a l'escola Santa Dorotea, Sarrià (Barcelona)

La nostra mare, juntament amb el seu marit, van viure la seva vida amb els valors cristians que van transmetre a la seva família. Una de les pregàries que mai deixaven era el res del Rosari a la nit el costat dels fills.

Es van guanyar la vida treballant honradament fent d'agricultors i ramaders. L'any 1989 es traslladaren a viure treballant de pagès a la masia de Canova de Banyoles, on han viscut el final de les seves vides.

Va ser una dona de pau i amb un gran amor a totes les persones que passaven per casa. Sempre tenia les portes obertes per a tothom. Dona forta, treballadora, sacrificada, de molt coratge i empena. Sempre cap endavant amb molta fe.

Una dona plena de vida. Fins i tot, fins ara, als seus 87 anys. Últimament parlava poc, però ens escoltava i es preocupava per cadascun de nosaltres.

Que descansi en pau. Maria Auxiliadora, acompanyeu-la sempre en el cel. Que intercedeixi per la pau del món.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

INFORMEU-VOS-EN:
Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de *Catalunya Cristiana* tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

In memoriam

Mn. Amador Roig, a prop de la gent de mar

Em centraré en els dos aspectes que més l'identifiquen: l'Apostolat del Mar i l'Associació Catalana d'Ajuda a la Infància Romanesa

Mn. Ricard Rodríguez-Martos, DP
Delegat diocesà de l'Apostolat del Mar

Mn. Amador Roig i Santacana ens ha deixat a l'edat de 84 anys. La seva vida ha estat una plena dedicació a ajudar els altres. Es poden dir moltes coses d'ell, però em centraré en els dos aspectes que més l'identifiquen: l'Apostolat del Mar i l'Associació Catalana d'Ajuda a la Infància Romanesa.

Mn. Amador va iniciar les seves singladures a l'Apostolat del Mar al port de Tarragona l'any 1971, treballant especialment amb els pescadors del Serrallo, i varen continuar com a capellà embarcat a diversos vaixells, en un dels quals va fer fins i tot de cuiner, i al port de Màlaga, on es va implicar molt en les reivindicacions laborals dels pescadors. Finalment, va tornar a Barcelona, on va continuar col·laborant amb l'Apostolat del Mar, fins que l'any 1999 el van fer rector de la parròquia de Sant Ferran. Tot i això, ell sempre va sentir-se molt a prop de la gent de mar.

L'any 1991 es va involucrar en un projecte per portar nens malalts de

Romania per tractar-los a Barcelona, que es va anomenar l'Associació Catalana d'Ajuda a la Infància Romanesa (ACAIR), de la qual ell va ser president. Els seus esforços, viatjant a Romania, entrevistant-se amb les autoritats d'allà i fent gestions amb la Generalitat de Catalunya varen donar com a fruit que més de 120 nens malalts romanesos fossin atesos durant aquests anys.

Mn. Amador no descansava mai. Als darrers anys ja jubilat, es va dedicar a escriure i així va publicar quatre llibres: *A cops de rem*, on repassa la seva història, dedicant una bona part a les seves experiències a l'Apostolat del Mar; *La Bíblia y la Mar*, que pretén ajudar a descobrir com Déu ens parla també a través del mar; *Retalls*, que es un recull de petites històries i records i, finalment *De bat a bat*, on, partint de les seves experiències, parla de com l'Església ha de mantenir sempre les seves portes obertes «de bat a bat».

Mn. Amador ha deixat una profunda petjada, com a persona i com a capellà. Ara les seves singladures l'han portat al port final, des d'on, de ben segur, estarà pensant com pot continuar ajudant.

Aprendre a Ser, una col·lecció de llibres al servei del creixement integral dels infants

Editada pel Grup Promotor-Santillana, compta amb textos de Francesc Torralba i il·lustracions de Pilarín Bayés

Miquel Àngel Codina
Barcelona
Fotos: Agustí Codinach

La Sala de la Caritat de la Biblioteca de Catalunya va acollir la presentació oficial de la col·lecció de llibres *Aprendre a Ser*, editats pel Grup Promotor-Santillana, amb textos de Francesc Torralba i il·lustracions de Pilarín Bayés. A l'acte hi van participar Anna Sagristà, editora del Grup Promotor-Santillana i, tal com ella els va presentar, «els pares de la criatura», el filòsof i teòleg Francesc Torralba i la ninotaire Pilarín Bayés.

La col·lecció, que consta de dotze històries pensades per als lectors de Primària, «vol ser un instrument al servei del creixement integral dels joves lectors», va comentar Anna Sagristà. «Aprendre a aprendre, aprendre a fer i aprendre a ser —va dir l'editora— són tres components que garanteixen un desenvolupament humà sòlid i equilibrat. Els nens i les nenes han d'aprendre a assumir responsabilitats i a construir la seva dimensió personal i social, el pensament, el sentiment i l'acció perquè siguin autònoms i capaços de prendre decisions i elaborar judicis.»

Les diferents històries es presenten en forma de diàlegs que estableix la Mun, una nena de vuit anys molt eixerida i curiosa, amb un adult proper (mare, pare, àvia, avi...) en escenaris quotidians, com ara l'escola, la llar, el carrer, una platja o un bosc. Cadascuna parteix d'una pregunta o situació relacionada amb l'autoconeixement, els valors, l'espiritualitat, la filosofia... Els títols són els següents: *Qui sóc?*, *Saps perdonar?*, *Vèncer la por*, *Què és la mort?*, *Què hi faig, aquí?*, *Estic en pau?*, *Sóc lliure?*, *Com és Déu?*, *Què és pregar?*, *Saps agrair?*, *Què és la compassió?* i *Saps perdre?* «Un material versàtil que es pot treballar de manera individual, compartida i fins i tot col·lectiva, i tant a l'escola com a la família», va observar Anna Sagristà.

Construir persones

«Són llibres que tenen com a finalitat primordial ajudar a construir persones; s'hi tracten temes transversals, d'una manera molt versemblant, per a l'educació emocional, en valors i espiritual dels infants», va explicar Francesc Torralba. Va assenyalar quatre característiques dels nens i nenes d'avui dia: «Estan hiperestimulats, viuen molt accelerats, són dependents tecnològicament i són hiperactius.» «Aquesta col·lecció de llibres —va posar en relleu Torralba— els ofereix l'oportunitat d'adonar-se de l'autèntic tresor que hi ha dins seu.»

Torralba va manifestar que «aquests llibres trenquen sovint estereotips, perquè, tot i que la nena és la que pregunta a un adult per tal d'ob-

Pilarín Bayés, Francesc Torralba i Anna Sagristà, durant la presentació.

Els dotze llibres que constitueixen la col·lecció.

Són llibres útils per a l'educació emocional, en valors i espiritual dels infants

tenir-ne resposta, hi ha una evident bidireccionalitat entre els protagonistes; tots dos s'enriqueixen amb la conversa i la reflexió». I va arribar a qualificar els diàlegs que manté la Mun amb els adults de «socràtics».

Per la seva banda, Pilarín Bayés va mostrar la seva satisfacció d'haver treballat «amb un savi com Francesc Torralba; crec que els savis no tan sols han

de parlar als adults, sinó també als infants, com en aquest cas». Va reconèixer que el treball dut a terme a la col·lecció *Aprendre a Ser* «ha estat un repte estimulant, ja que les històries presenten temes que són oberts a tot tipus de confessions religioses i creences». I va confessar que «a l'hora de crear la Mun, em vaig inspirar en les meves netes».

Tots els llibres tenen una estructura similar: l'índex i la presentació del tema de la lectura, la lectura pròpiament dita, organitzada per capítols i un annex final d'activitats, orientades a aprofundir en la interiorització de la lectura. El llenguatge és planer i assequible als lectors. Els dibuixos de la Pilarín són, en paraules de Francesc Torralba, «amables, molt detallistes i plens de vida i color». Textos i dibuixos formen un sòlid tàndem.

L'acidH rep un premi de solidaritat

Redacció / Barcelona

L'acidH (Associació Catalana d'Integració i Desenvolupament Humà) ha estat la guanyadora del premi Joaquim Bonal-projectes de solidaritat d'enguany, que l'Acadèmia de Ciències Mèdiques de Catalunya i Balears atorga per col·laborar amb un programa d'activitats d'una ONG, amb seu en l'àmbit d'actuació de l'Acadèmia, en projectes de solidaritat.

Amb aquest premi, que consta d'una dotació econòmica de 5.000 euros, l'entitat podrà continuar desenvolupant el seu projecte d'atenció integral a les persones amb Intel·ligència Límit, amb més de vint anys d'experiència. D'aquesta forma, podrà donar més visibilitat a aquest col·lectiu, el qual suposa un 2% de la població i es troba

en una situació de vulnerabilitat i exclusió social. Les persones amb Intel·ligència Límit són aquelles que les seves capacitats intel·lectuals es troben just per sota del que es considera normal segons l'OMS. A més, presenten un dèficit en la capacitat adaptativa.

El projecte premiat de l'acidH —*Acompanyament vital a persones amb Intel·ligència Límit i Discapacitat Intel·lectual Lleu*— permet acompanyar les persones amb Intel·ligència Límit al llarg de les diferents etapes de la seva vida, adaptant-se a les necessitats de cada moment. Així, l'entitat ofereix serveis diversos per millorar-ne la inserció social i la qualitat de vida: assistència educativa, habitatge, atenció psicològica, psiquiàtrica i logopèdica, programes de formació i inserció adaptats, i activitats de lleure.

Capítol 02

#Llibrèfils

Els petits llibrèfils...

fem volar la imaginació.

Petits
Llibrèfils

Pla de lectura 2020

llibrefils.cat

Generalitat
de Catalunya

Material per combatre l'analfabetisme religiós

Es presenta el nou «Diccionari de les religions per a noies i nois de 10 a 14 anys»

Carme Munté
Barcelona

«El nostre sistema educatiu té un problema pel que fa a la cultura religiosa dels nois i noies.» Així de contundent es va mostrar Enric Vendrell, director general d'Afers Religiosos de la Generalitat de Catalunya, en presentar el nou *Diccionari de les religions per a noies i nois de 10 a 14 anys*. Aquesta obra ha estat elaborada per l'Associació Unesco per al Diàleg Interreligiós i publicada per la Direcció General d'Afers Religiosos. És una adaptació del *Diccionari de Religions* (2015).

El nou diccionari respon a la inquietud de la Generalitat de Catalunya per dotar les escoles i les entitats de lleure de material educatiu sobre les religions. Es tracta, per dir-ho ras i curt, d'ajudar a combatre l'analfabetisme religiós. D'aquí que en la presentació del diccionari, el divendres 2 de juny, Enric Vendrell defensés que jun-

Entre d'altres continguts, el diccionari ajuda a entendre els ritus de les confessions religioses.

tament amb la tradicional classe de Religió, «tots els nois i noies haurien de poder tenir formació sobre les grans tradicions religioses presents a Catalunya i el món».

El *Diccionari de les Religions per a noies i nois de 10 a 14 anys* ja ha estat enviat a les biblioteques i les entitats religioses. De cara a l'inici del proper curs el rebran els centres d'ensenyament. Així mateix, s'està negociant amb una editorial per tal de posar-lo a l'abast del públic general.

És el resultat del treball conjunt d'experts en ciències religioses, pedagogs i les mateixes comunitats religioses. L'obra ha estat escrita per Lourdes Monfort i Ricard Toledo, professors de Religió catòlica, i coordinada per Pilar Claret i Francesc Torradeflot. Les il·lustracions de Leticia Ruiz acompanyen les més de 300 paraules sobre les religions més conegudes a Catalunya, agrupades en set temes. El llibre també inclou un joc de taula.

Enraonar sobre el beat Pere Tarrés (64)

Pere Tarrés, estudiant de medicina

Mn. Francesc Raventós
Vicepostulador de la causa de canonització del beat Pere Tarrés

El jove Pere Tarrés, acabats els seus estudis de batxillerat a Manresa, va traslladar-se a Barcelona per cursar la carrera de metge. A la Facultat de Medicina, ubicada a l'Hospital Clínic, hi seguirà els cursos per esdevenir un bon facultatiu. L'estudi serà la principal, quasi l'única, ocupació durant els llargs anys de la carrera, que van del 1921 al 1928.

Estudià de valent per adquirir una ferma formació científica i ser un bon professional, però, a més, se sentia obligat a correspondre amb bones qualificacions als qui l'ajudaren econòmicament en les despeses que implicaven els estudis. I ho aprofità de debò, ja que en el seu currículum dels sis anys de la llicenciatura obtingué, en les vint-i-quatre assignatures, la nota d'excel·lent i, en més de la meitat, la nota anava seguida amb el qualificatiu «amb premi». Als exercicis de grau de llicenciatura va obtenir la qualificació de «excel·lent amb premi extraordinari».

Tan forta va ser la seva dedicació als estudis que un condeixeble, el Dr. Joan Berini, afirmava: «A Pere Tarrés se'l tenia entre els millors estudiants del curs, i, de fet, n'era el millor.» El Dr. Francesc Esquerdo, professor seu, arribà a dir: «Tarrés és d'aquells alumnes que només en passa un de tant en tant a la Facultat.» Un altre condeixeble, el Dr. Josep Casanovas, deia: «En Tarrés era una figura

Interior de l'Hospital Clínic de Barcelona.

destacada per les seves qualitats de simpatia personal i per la seva aplicació en els estudis.»

A la casa del barri de Gràcia, on estava hostatjat, passava moltes hores estudiant a la seva habitació i era molt estimat pel seu comportament. Amb tot, cal recordar alguna anècdota, una mica jocosa. Quan estudiava biologia, demanava a la mestressa que li donés algun dels peixos que ella havia comprat per dinar. Ell, un cop els hi donava, a la seva habitació, hi feia els seus experiments i els estudiava i després, ell mateix, se'l

fregia i se'l menjava a l'hora de dinar com si res, tot i que a la bona dona no li agradava gaire i no estava per experiments d'aquella mena.

Era tan bon xicot que ella ho suportava. Un dia, però, la va fer patir de debò quan, encuriósida, quan ell no hi era, va obrir la capseta que tenia l'estudiant en un racó de l'habitació. Al costat del llit, amb gran sorpresa i ensurt, hi va trobar una calavera i part d'un esquelet que ell tenia per poder-los estudiar millor. Això la feia entrar, des d'aquell dia, amb recança a l'habitació a fer-li el llit.

Però la cosa va arribar a l'extrem quan un dia el jove estudiant Pere Tarrés va comparèixer a la casa amb un paquet i li va demanar, tot seguit, un plat on dipositar el paquet, per amagar-lo posteriorment a la seva habitació. La curiositat de la mestressa la va induir a preguntar-li què era allò tan ben embolicat i que amagava amb tanta cura. La resposta va ser clara, però esfereïdora per a ella. Li digué que el paquet contenia un cor i que l'havia portat per obrir-lo i estudiar-lo. Gran va ser l'ensurt i aquella bona dona ja s'imaginava que la policia es presentaria a casa seva per fer un escorcoll. L'estudiant Tarrés la va calmar i li va explicar que tenia autorització i li va donar tantes garanties que era per estudiar i que a les poques hores ja no el tindria a casa. Això sembla que la va tranquil·litzar.

Fou en el silenci d'aquella casa on va passar llargues hores estudiant i preparant-se per ser un bon metge, autènticament enamorat de la seva professió. Per això s'ha pogut escriure d'ell: «Els metges que el conegueren són testimonis de la seva competència científica agermanada amb un sentit de responsabilitat professional admirable; els malalts que ell va visitar, sobretot els pobres, no poden oblidar aquella caritat impressionant i la seva delicadesa i dedicació.»

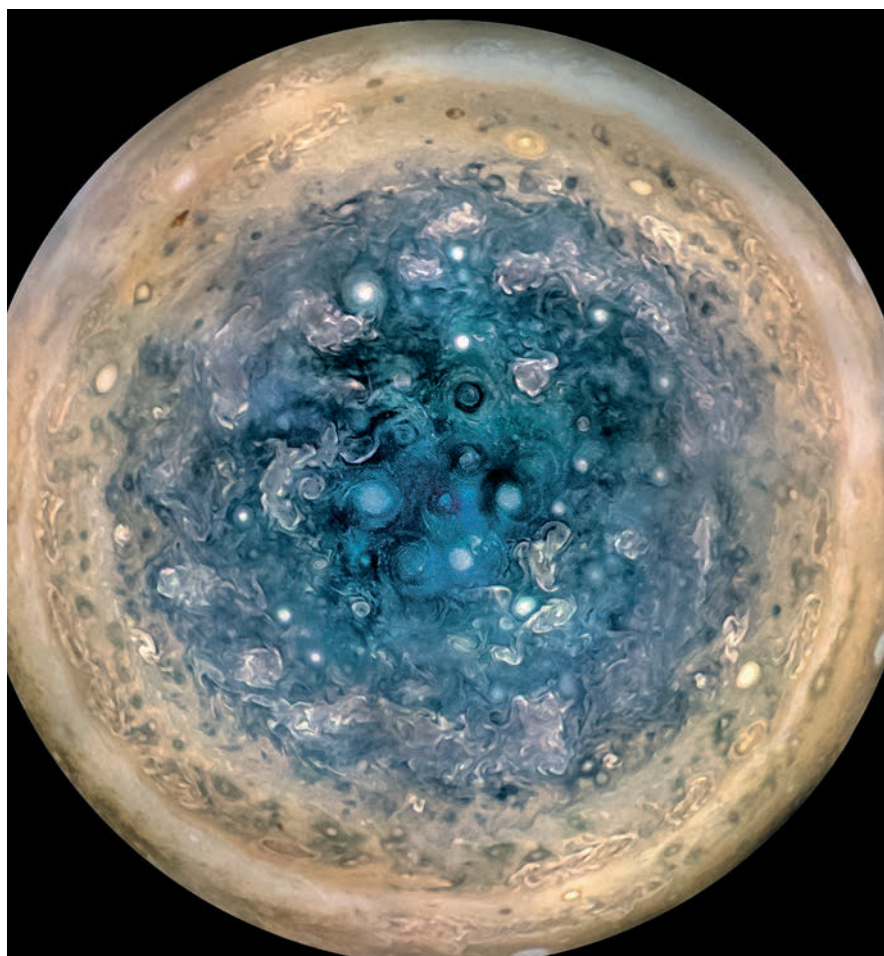
Actualitats científiques

La sonda «Juno» ens fa saber coses sorprenents del planeta Júpiter

Tots recordareu el que us explicava el dia 1 de gener d'enguany en aquesta pàgina d'«Actualitats científiques»: que la nau anomenada *Juno*, llançada per la NASA americana el 5 d'agost del 2011, havia arribat ja als encontorns de Júpiter. Que es trobava a només 2.575 km dels núvols que envolten el planeta (10 vegades més a prop que totes les altres sondes, que s'hi havien acostat) i que s'hi havia quedat orbitant-lo, a fi d'examinar-lo ben a fons i escatir els seus secrets. Eren 37 les circumval·lacions projectades. I em preguntareu: què s'ha obtingut, fins ara?

No s'ha acabat la missió però sí que us hem de dir que ja tenim sorpreses. El maig passat la revista *Science* ja n'explicava unes quantes. Crec que us interessarà saber-les: Júpiter té un camp magnètic més intens del que hom creia possible, és deu vegades més potent que el de la Terra, també un camp gravitatori que no s'ajusta del tot al que se li havia calculat, cosa que vol dir que els models teòrics de l'interior de Júpiter són incomplets o erronis, també s'hi ha vist un gran plomall d'amoníac que s'eleva des de les profunditats com un guèiser. De què prové?

L'investigador principal de *Juno* es mostra sorprès i diu: «Hi passen co-

Pol sud de Júpiter vist per la nau «Juno». Les característiques ovals són ciclons de fins a 1.400 km de diàmetre (NASA).

ses que ens han fet fer un pas enrere i repensar tot això com un nou Júpiter.» L'òrbita de *Juno* s'ha modificat, fent-la més allargada, de manera que li permet acostar-se al planeta fins a 4.200 km dels seus núvols cada 53 dies. I segueix escrutant l'atmosfera i l'interior amb una precisió que cap nau mai no havia aconseguit. La seva òrbita va evolucionant i ha sobrevolat les regions polars, cosa fins ara no aconseguida. A partir de la latitud de 60° desapareixen les franges de núvol del planeta i, oh sorpresa, els pols són com regions càotiques, amb domini de petits ciclons. Els seus diàmetres van de 50 km fins als 1.400. Cosa molt diferent dels pols de Saturn. A més presenten un color blavenc, que encara no s'ha pogut interpretar amb certesa. Quines seran les substàncies que hi predominen?

Amb tot això, i el que encara vindrà, es vol arribar a comprendre quan i com es va formar Júpiter i tot el sistema solar, incloent-hi la història de la Terra. Per part nostra no veiem gaire clar que es pugui arribar a conclusions segures. Les dades que se'ns van proporcionant no fan ara res més que desorientar i antics esquemes s'han hagut de modificar. És difícil arribar a seguretats. Ja ens ho faran saber.

Francesc Nicolau
Professor de la Facultat de Filosofia de Catalunya

Tradicions remeieres

L'agrimònia és molt bona contra les hemorràgies

L'agrimònia o serverola (llat., *Agrimonia eupatoria*; cast., *agrimonia*, *agrimoña*) és una planta remeiera que sol créixer en els erms i a les vores dels camins. Popularment és coneguda com a l'herba de sant Guillem (i en alguns indrets com a l'herba de sant Antoni). Les fulles de la serverola, posades nou dies a sol i serena dins d'aigua, assoleixen una gran eficàcia per guarir les nafres de les cames. Tradicionalment, també s'han usat per purificar la sang i per guarir les malalties del fetge, per curar el mal de gorja i les genives inflamades i, àdhuc, ha estat utilitzada com a herba antidiabètica. De les nombroses propietats de la serverola, en parlà en el llunyà segle XII la sàvia doctora de l'Església, santa Hildegarda de Bingen (†1179), qui assenyalà que la utilització terapèutica del vi d'agrimònia és molt bo per temperar la cremor i per guarir les malalties de l'estómac (cf. *S. Hildegardis abbatissae Opera omnia, Parisiis 1882*, P. L. 197, col. 1176 «De agrimonia»).

Les flors de la serverola són aperitives, i en la nostra tradició remeiera és una de les principals «herbes santes», essent molt estimada pels cantors i predicadors, que la usaven per fer gargarismes amb mel rosada. S'ha de remarcar que la

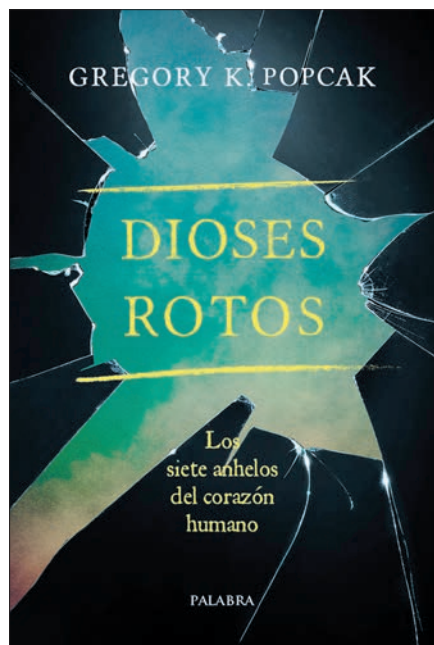
Fra Valentí Serra de Manresa
Arxiver dels caputxins

flor de l'agrimònia s'ha utilitzat en la medicina popular, sense interrupció, des de l'Edat de Pedra particularment en les menstruacions excessives i en hemorràgies uterines i àdhuc com a antídoto per a les picades de serpent, tal com consta en un antic receptari dels frares caputxins: «*De la agrimoña se recoge toda la planta, que se usa en polvo o en infusión contra las afecciones del bazo y del hígado y para detener las hemorragias y los flujos mucosos. También se emplea como gargarismo para curar el mal de garganta. Se recomienda para las enfermedades del pecho, y se emplea para el curtido de pieles, y es también eficaz contra las picaduras de serpientes*» (BHC, Pótimas de capuchino, 45)

Antigament també se solia preparar «un infuso vinoso de agrimonia agradable por su color a vino clarete; una bebida astringente y ligeramente aromática que se puede recomendar a los afectos de trastornos digestivos con diarrea», segons una fórmula de l'any 1935 recollida per H. Leclerc. L'article vinent ja serà el primer de la sèrie estiuenca, enguany sobre aspectes diversos de la cuina pairal i conventual.

GREGORY K. POPCAK
Dioses rotos
Palabra, 2017, 222 pàg.

Aquestes paraules, pronunciades per Jesús en l'evangeli de sant Joan, apunten a un anhel profund dels nostres cors que ens parla que hem estat creats per a alguna cosa més. En aquestes pàgines se'ns parla sobre el nostre destí final, revelant un enfocament ple de sentit comú per descobrir com complir totalment el nostre veritable propòsit en la vida.

GRUP EL SICÓMORO
Las Bienaventuranzas explicadas a los niños
Paulinas, 2017, 64 pàg.

Les Benaurances, una de les parts més importants del Nou Testament, contenen missatges que encara avui són capaços de sorprendre'ns i sacsejar-nos. Aquest llibre ajudarà els més joves a conèixer el nucli del missatge de Jesús. Al final s'inclou un quadern per als lectors, on poden anotar pensaments, preguntes i reflexions.

BERTRAND RUSSELL
Conversaciones con Bertrand Russell
Tecnos, 2017, 224 pàg.

Bertrand Russell, un dels més grans filòsofs, científics i crítics socials i polítics del segle XX, desgrana en aquestes tretze entrevistes, emeses en el seu dia per la BBC, les seves opinions sobre diferents temes: la religió, el poder, la pau... Fent servir l'antiga forma del diàleg socràtic, Russell ens sorprèn amb la seva versatilitat inigualable i enginy.

RAFAEL NAVARRETE
Aún te queda un camino: elegir tu propia vida
San Pablo, 2017, 262 pàg.

Aquest llibre podria considerar-se el testament vital del sacerdot jesuïta Rafael Navarrete, que ha dedicat gran part de la seva vida a l'orientació espiritual i humana. Resumeix els seus ensenyaments i ofereix als lectors les claus per enfrontar-se a les dificultats amb optimisme, animant a viure amb alegria i a assumir la vida com és per poder ser plenament feliç.

FERNANDO ÓNEGA
Qué nos ha pasado, España
Plaza&Janés, 2017, 406 pàg.

Quan es compleixen quaranta anys de les eleccions del 15 de juny del 1977 i la generació nascuda en democràcia ha posat en qüestió l'obra de la Transició gairebé completament, el periodista Fernando Ónega s'enfronta al repte d'analitzar i comprendre com la societat espanyola ha evolucionat des de la il·lusió fins al desencís en un període de temps tan curt.

GRACE PALEY
Tots els contes
Edicions de 1984, 2017, 508 pàg.

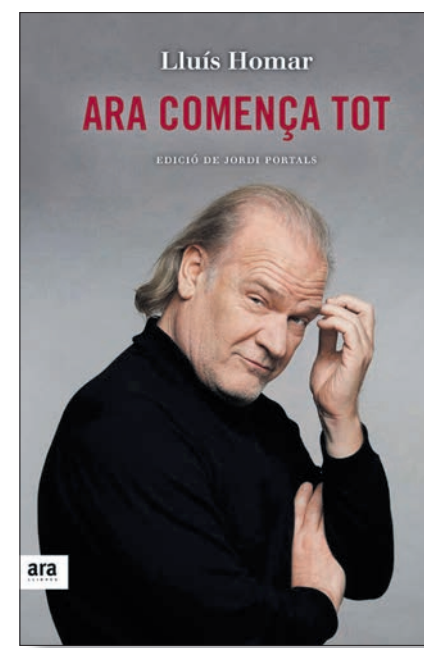
Els contes de l'escriptora nova-iorqueesa Grace Paley (1922-2007) es caracteritzen per la seva fusió personal de les conviccions polítiques amb les idees i les experiències personals, així com per la seva descripció extraordinària, no exempta de sentit de l'humor, dels esdeveniments, grans i petits, que configuren la vida d'una gran metròpolis.

CAMILLA LÄCKBERG
La princesa de hielo
Maeva, 2017, 464 pàg.

La princesa de hielo, la primera novel·la de l'escriptora sueca Camilla Läckberg, que la va donar a conèixer arreu del món, celebra el 10è aniversari de la publicació. Per aquest motiu, Maeva ha reeditat el llibre juntament amb material addicional: una entrevista exclusiva amb l'autora, fotos inèdites, el decàleg de consells per començar a escriure novel·la negra, etc.

LLUÍS HOMAR
Ara comença tot
Ara Llibres, 2017, 298 pàg.

Lluís Homar, un dels millors i més prestigiosos actors contemporanis, parla obertament i sincerament en aquestes memòries sobre la seva carrera i la seva vida. És un llibre escrit des del record, el dubte, la certesa, la por, l'entusiasme, l'honestat... Amb l'emoció a flor de pell, de vegades amb un somriure als llavis i en altres ocasions amb llàgrimes als ulls.

Crítica literària

«Memòria» del present

La memòria es construeix individualment i col·lectiva amb una colla de representacions d'esdeveniments que han succeït essent reïterats en el present. La memòria és activa, no constitueix un ens estàtic, inamovible: canvia, segons qui recorda, quan ho fa i per què ho fa. La memòria és interessada, diversa i plural, i aquesta particularitat no la fa infidel a allò recordat. La memòria ens transporta a un present que, alhora, construeix i ens construeix. Per exemple, els fets narrats en el llibre de l'Èxode tenen una significació distinta segons qui en fa memòria.

Algú ha dit que la identitat és fruit tant de les memòries com dels oblits essent la memòria la reconstrucció selectiva del passat segons els imperatius del present: paradoxalment, en termes generals, les persones ens esforcem per oblidar allò traumàtic (altra cosa és que ho aconseguim) mentre la col·lectivitat, el grup, s'esforça per no oblidar-ho. Així, doncs, la memòria implica selecció, l'«interès» de què parlo en el paràgraf anterior.

Tot això ve a tomb del llibre que comento. No parlaré de l'autor donada

JOSEP M. BOIXAREU

Llerona / Un paradís natural

Col·lecció Les Franqueses, núm. 16

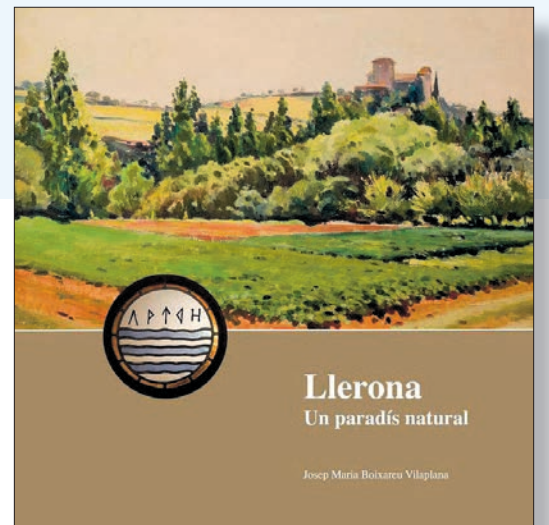
Patronat de Cultura de l'Ajuntament de les Franqueses del Vallès, 2017, 206 pàg.

la proximitat familiar, sí del llibre, que s'ho val. El juny del 2012, en aquesta mateixa secció parlava de *Cròniques rurals* intitulant-ho «Memòria i reivindicació». Ara, més aviat m'agrada poder distingir la importància de la presa de consciència del fet que, en part, també som allò que ha viscut el nostre entorn: en aquest cas el medi rural d'un poble concret extrapolable, la idea, a altres medis d'arreu amb característiques semblants.

Tenim una riquesa històrica, cultural, immensa present en cada lloc i en cada persona que l'habita, en les seves memòries, veïns i veïnes que avui relaten vivències en les quals ens hi podem emmirallar: el llibre recull la memòria humana, física, documental, de personatges del lloc, d'ahir i d'avui. Recull la riquesa «pètria» del poble valuosa

en si mateixa (les cases i la seva gent, les arrels històriques de l'actual parròquia demana, inexcusablement, recordar a mossèn Joan Vallicrosa, vegeu *Catalunya Cristiana*, gener 2015. *Llerona. Un poble amb arrels*, també demana fer esment del capítol romànic de la portalada: Maria és portada al cel sobre un coixí per dos àngels); les pedres parlen d'un temps, d'uns costums, d'unes creences, de persones que visqueren o passaren pels llocs que testimonien; les pedres són llibres oberts a l'espera de ser llegits i interpretats. El llibre recull els orígens fins on podem saber: petjades ibèriques, romanes, sarraïnes... de lluites i tensions però també petjades d'esforç, tenacitat, saviesa, humanitat,

Rosa M. Boixareu Vilaplana
Síndica de Greuges de la URL

com la que caracteritza la pagesia amb les seves festes i costums. Les pedres, els documents, els relats orals, la terra i els cultius, el paisatge... la memòria, ens diu que la nostra originalitat, potser, consisteix a ser continuadors, constructors, conscients d'aquelles comunitats que ens precediren i, amb llums i ombres, van anar construint el nostre present.

Crítica cinematogràfica

Un monjo davant la conspiració financera

LAS CONFESIONES

DIRECTOR: Roberto Andò

INTÈRPRETS: Toni Servillo, Connie Nielsen, Daniel Auteuil, Marie-Josée Croze, entre altres

MÚSICA: Nicola Piovani

GÈNERE: drama

100 minuts

Itàlia, 2017

Una pel·lícula interessant del director italià Roberto Andò. L'atractiu més gran rau en el punt de partida: un auster home de Déu col·locat al centre de les decisions econòmiques del món. El més limitat: una factura excessivament teatral que carrega sobre el discurs i perd confiança en l'expressió del drama. Amb un sentit cristià innegable ens presenta la figura principal del cartoixà Roberto Salus, que té sobre ell l'empremta del papa Francesc. Amb tot, el to didactista i retòric és una rêmora que pesa sobre tot el metratge.

El director de teatre Andò no acaba de creuar el pont cap al llenguatge filmic. La urgència excessiva del debat ideològic davant de la conjuntura històrica d'un món en crisi, desarticula un guió que hauria donat per a molt més. Si el personatge del monjo-capellà

Toni Servillo resulta el més autèntic del film, representant el contrast de Déu davant d'un món trencat per l'ambició, la plèiade de secundaris, encarnant els

ministres d'economia del G-8 que aparentment mouen els fils econòmics, resulten erràtics i verborreics. La cerca dels motius pels quals el director del Banc Mundial, un Daniel Auteuil poc convincent, mor després de la confessió inicial al pare Salus, resulta un *mcguffin* escenogràfic, més que una intriga veritable.

En aquest sentit, l'al·lució al *Yo confieso* de Hitchcock resulta tot un desig no aconseguit. El model s'assembla molt més al cinema discursiu de Krzysztof Zanussi, així la seva pel·lícula *Foreign body* (2014) mostra les mateixes preocupacions (l'economia crea monstres, l'ambició rosegua els éssers humans i la innocència de la fe com a alternativa). Estem a prop del cinema filosòfic que pretén facilitar la reflexió però que fa tuf de simplificació. El món de les persones ha sucumbit al món dels interessos

financers. Però només un contrast ètic, en el fons religiós, pot retornar a la humanitat. Un monjo pobre, cast i sense poder recorda que Déu hi és com a reclam de conversió. Llàstima que la crisi existencial a la qual aboquen les decisions polítiques resulti poc convincent, com si les idees passegessin per la càmera sense personatges.

El millor: dos personatges i dos animals excepcionals. L'escriptora de contes per a nens convidada estranyament a la reunió: Connie Nielsen mostra una bellesa madura que intenta, entre histriònica i continguda, posar sentit al desastre. I el monjo-jutge —majestuós el rostre silenciós de Servillo—, les mirades pacients o escrutadores, els moviments serens i decidits, d'un home que guarda la calma de l'ànima al caire de l'abisme. I, a més, un gos enorme i negre que canviarà de nom en un gest franciscà i el bell cant místic de l'Uirapurí, un senyal diví entre les fórmules matemàtiques.

Les confessions, títol de ressonàncies agustinianes, mantenen la seva promesa. Davant de Déu hi ha una veritat diferent, una conversió última i urgent, que torni a les persones i canviï el rumb que apunta destrucció. Llàstima que l'estil llengut confii tan poc en la imatge, que és alguna cosa més que una fotografia, i deixi de banda la història, que és l'escenari humà de les idees i els drames.

Peio Sánchez
Director del Departament de Cinema de l'arquebisbat de Barcelona

Des del carrer

Montserrat Cadevall, presidenta de la Federació Catalana d'Entitats Corals

«Molts compositors continuen creant obres de temàtica religiosa»

Carme Munté

Barcelona esdevé aquest mes de juliol la capital mundial del cant coral. Entre el 22 i el 29 de juliol es faran més de 80 concerts, 4 classes magistrals, 36 conferències, més de 60 presentacions, 2 taules rodones i una exposició amb les millors editorials corals i festivals d'arreu del món. Tot plegat en el marc del Simposi Mundial de Música Coral. En parlem amb Montserrat Cadevall, presidenta de la Federació Catalana d'Entitats Corals. Més informació i compra d'entrada: www.wscm11.cat.

El cant coral a Catalunya passa per un bon moment amb més de 450 entitats corals federades?

Sí, fa molts anys que el cant coral és l'activitat cultural que més gent practica a Catalunya i arreu del món. I a més cada vegada, gràcies a l'increment d'estudis musicals de la població, existeixen més cors amb millor qualitat i també s'està incrementant la qualitat en general i el nombre d'entitats. La Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC) tenia l'any 1982 unes 110 corals membres, ara en té 520.

Programes com *Oh happy day* contribueixen a la difusió?

Partint de la base que a la televisió es prioritza l'espectacle per sobre de la cultura de qualitat, però tenint en compte que és un mitjà que entra a totes les cases, aquests programes aporten visibilitat a l'activitat coral, el descobriment al nostre país dels grups vocals i està bé que la gent vegi que els cantaires ens ho passem bé, però que també hi destinem un gran esforç. Caldria, però, donar a conèixer més tipus de repertori.

Quina importància té la temàtica religiosa actualment?

En el cant coral la temàtica religiosa ha estat sempre molt important i molt especialment al nostre país, ja des de la música gregoriana, però especialment per l'existència de l'Escola Compositiva de Montserrat, que ens ha deixat obres com el *Llibre Vermell*

Montserrat Cadevall, presentant un dels cors.

de Montserrat. Actualment molts compositors continuen creant obres de temàtica religiosa. Des de la FCEC, i per estrenar durant el Simposi Mundial de Cant Coral que celebrarem el proper juliol a Barcelona, s'han encarregat 15 noves obres a compositors de diferents països: 9 són religioses.

Es fomenta prou la nova creació?

Aquesta és una de les línies d'actuació de la FCEC, juntament amb la recuperació i difusió del patrimoni existent. A més dels encàrrecs puntuals d'obres, tenim els Premis Catalunya de Composició Coral, que ja han arribat a la setena edició. També diverses entitats convoquen premis, entre els quals cal destacar els de la Festa de la Música Coral, convocat per Orfeó Català. També moltes corals encarreguen obres.

Què aporta participar en una entitat de cant coral?

Aporta molts més valors que els estrictament musicals: s'adquireix tècnica vocal i s'aprèn a respirar ade-

Per al Simposi Mundial de Cant Coral s'han encarregat 15 noves obres a compositors de diferents països: 9 són religioses

quament, a prendre consciència del propi cos i crear hàbits saludables, s'augmenta la capacitat pulmonar i es té un major control del sistema nerviós; es millora l'escolta atenta, la formació auditiva, la valoració del silenci i es desenvolupa el concepte d'afinació i equilibri; també genera harmonia a nivell psíquic, reforça el sistema immunològic; desenvolupa la sensibilitat artística i el gust estètic, la capacitat creativa i comunicativa; es desenvolupa la intel·ligència, s'afavoreix l'aprenentatge del llenguatge i de les matemàtiques, i comporta un treball de concentració i d'estímul de la memòria; també la integració en un grup i al país, aprenent normes de convivència, socialització i respecte; es desenvolupen actituds positives de solidaritat, compromís, participació, responsabilitats grupals i fomenta l'autoconeixement i l'autoestima; permet conèixer i difondre la nostra cultura a través de les cançons, tot treballant pel nostre país, conèixer altres cultures, músiques de diferents èpoques i altres idiomes.

Quines oportunitats ofereix el Simposi Mundial de Música Coral?

Per al públic en general, poder assistir a concerts amb corals de les millors del món. Per als del món coral, un espai d'intercanvi de coneixement, de descoberta de patrimoni i de millora de la formació.

quadament, a prendre consciència del propi cos i crear hàbits saludables, s'augmenta la capacitat pulmonar i es té un major control del sistema nerviós; es millora l'escolta atenta, la formació auditiva, la valoració del silenci i es desenvolupa el concepte d'afinació i equilibri; també genera harmonia a nivell psíquic, reforça el sistema immunològic; desenvolupa la

Rauxa

Corpus

Eduard Brufau

Poc abans de morir, al rei Martí l'Humà li van demanar qui tenia previst que el succeís al tron; pensatiu, el monarca va callar un moment. Quan va alçar de nou la vista va veure que un capellà li duia en una custòdia la sagrada forma i sense dubtar-ho va assenyalar el cos de Crist: «Serà aquest.» Una vegada difunt, la custòdia va ser clavada al setial; cap més rei d'aquest món l'ha tornat a ocupar. Des de llavors cada any, per Corpus, la custòdia i el tron del rei Martí surten en processó de la catedral de Barcelona i els fidels s'agenollen al seu pas.

Catalunya i tota la Corona d'Aragó van ser dels primers

llocs on es va celebrar la festa de Corpus, allà al segle XIII. De tot el món catòlic d'aleshores, havia de néixer en terra llatina aquesta celebració del veritable pa i el veritable vi que ens donen la vida; les catifes de flors, les enramades, l'ou com balla, les processons amb tot el seguici popular, la Patum... són l'expressió vital, confiada, potser de vegades un xic ingènua, que la vida veritable només pot venir d'Ell. Aquesta certesa tan sols es pot concebre si prèviament hi ha consciència de mort i de dolor, tal era el cas del rei Martí. Sense aquesta percepció profunda, la gana i la set ens poden fer assenyalar qualsevol cosa menys el veritable pa i el veritable vi.